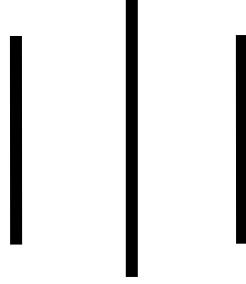

‘समृद्ध तुलसीपुर : सबैका लागि, सँधैका लागि’

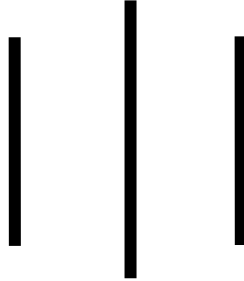
तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको

९ औं नगरसभामा

नगरप्रमुख घनश्याम पाण्डेले प्रस्तुत गर्नुभएको

आ.व. २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

नगरसभाका सदस्यज्यूहरु,

तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको सम्मानित यस ९ औं नगरसभा समक्ष नगर प्रमुखको हैशियतले आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवको अनुभूती गरेको छु । तुलसीपुर उपमहानगरपालिकालाई स्मार्ट र समृद्ध शहर निर्माणका लागि हामी निर्वाचित भएदेखि धेरै पर्यत्न र प्रयासलाई जारी राख्यौं । जसले गर्दा तुलसीपुरको समृद्धिको आधार खडा गर्न हामी सफल भएका छौं । तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको समग्र विकास, आत्मनिर्भर, समाजवाद उन्मुख, सुन्दर र नमूना शहर बनाउने लक्ष्यतर्फ यो नीति तथा कार्यक्रमले दिशाबोध गर्ने विश्वास लिएको छु ।

९ औं नगरसभाको यस महत्वपूर्ण अवसरमा सर्वप्रथम मुलुकमा लोकतन्त्र स्थापना तथा नागरिकका हक र अधिकारको प्राप्ति तथा समाजको आमूल परिवर्तनका लागि विभिन्न समयमा जीवन उत्सर्ग गर्ने बीर शहिदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । साथै घाइते अपाङ्ग लगायतका सबै योद्धाहरुप्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु । कोरोना संक्रमणबाट ज्यान गुमाउने सबै नागरिकप्रति हार्दिक श्रद्धान्जली व्यक्त गर्दै जोखिमयुक्त समयमा आम नगरवासीलाई सुरक्षित राख्नका लागि पहिलो पंक्तिमा रहेर अहोरात्र खट्ने चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, स्वयंसेवकका साथै यो महामारीको अवस्थामा सहयोग गर्ने नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, संघसंस्था, व्यक्ती सबैप्रति हार्दिक सम्मान प्रकट गर्दछु ।

नगरवासीको अधिकारमुखी समावेशी विकास र सम्मानित जीवनयापनको प्रत्याभूती दिनु हाम्रो पहिलो कर्तव्य हो । यसै कुरालाई दृष्टिगत गरी विगतदेखि हामीले काम गर्दै आएका छौं । निर्वाचनमा हामीले गरेका प्रतिवद्धताहरु लगभग पूरा भएका छन् । यो ९ औं नगरसभासम्म आइपुग्दा नगरवासीका अधिकांश अपेक्षाहरुलाई सम्बोधन गर्न हामी सफल भएका छौं । जसका कारण स्थानीय सरकार जनताको घरदैलोको सरकार भन्ने मान्यता स्थापित भएको छ ।

मुलुक संघीय संरचनामा प्रवेश गरी तीन तहको सरकार निर्माण भएको र अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकार गठन भई कार्य थालनी हाम्रा लागि शुरुका वर्षहरुमा नौलो अभ्यास थियो । दोस्रो वर्षदेखि संघीयताको मर्मलाई आत्मसाथ गर्दै यसको विकास र सवलिकरणका लागि हामीले काम गर्थ्यौं । जसका कारण संघीय प्रणाली स्थापित हुन मद्दत पुग्यो । विगतका अनुभवहरुबाट सिक्दै हामी यहाँसम्म आइपुगेका मात्रै छैनौं सफलता पनि प्राप्त गरिरहेका छौं ।

नगरवासीलाई छिटो छरितो तथा गुणस्तरीय सेवा दिन हामी रातदिन लागिपरेका छौं । समग्र विश्व नै कोरोना महामारीबाट जुधिरहेको बेला गतवर्षदेखि हामी पनि अछुतो रहन सकेनौं । विपदले निराशा र क्षती मात्रै गर्दैन । यसले सम्भावनाका ढोकाहरु पनि खोल्छ भन्ने मान्यताका आधारमा हामीले गतवर्ष र यसवर्ष पनि कोभिड महामारीविरुद्ध पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको कामलाई प्राथमिकतामा राखी कार्य गर्थ्यौं । जसका कारण नगरवासीको ज्यूज्यान जोगाउने दायित्व निर्वाह गरेका छौं ।

नगरवासीको हितमा इमान्दारीपूर्वक जिम्मेवारी र जवाफदेही हुँदै हामीले काम गर्दै आएको कुरा सर्वविदितै छ । अझ 'समृद्ध तुलसीपुर : सबैका लागि, सँधैका लागि' भन्ने नाराका साथ नगरको दिर्घकालिन र दिगो विकासका लागि यस वर्षदेखि हामीले २५ वर्षे दिर्घकालिन रणनीतिक योजना र ५ वर्षे आवधिक योजना निर्माण गरी त्यसैका आधारमा योजनाहरु निर्माण र कार्यान्वयनको थालनी गर्ने भएका छौं । जसबाट नतिजामुखी विकासको प्रत्यक्ष प्रतिफल नगरवासीले प्राप्त गर्नुहुनेछ । जसका लागि विगतमा भै नगरवासीको सहयोगको अपेक्षा हामीले गरेका छौं ।

आदरणीय नगरसभाका सदस्य ज्यूहरु,

विगतमा हामीले सम्पन्न गरेका कामहरु र त्यसबाट प्राप्त सफलता र सिकाईका आधारमा आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरेका छौं । अब म संक्षेपमा विगतमा गरेका उपलब्धीहरुलाई उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

१. यातायात क्षेत्रको व्यवस्थापनका लागि आधुनिक बसपार्क निर्माण र अटोभिलेजको निर्माण सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएको छ ।
२. तरकारी तथा फलफूल बजार केन्द्रको निर्माण सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएको छ ।
३. तुलसी ट्रेड टावर निर्माणको प्रक्रिया शुरु भई टेण्डर आह्वानको प्रक्रियामा रहेको छ ।
४. स्मार्ट सिटीको अवधारणा अनुसार नगरका २० क्षेत्रमा सिटी क्यामेरा जडान, ५ स्थानमा फ्रि वाईफाई, अनलाइन प्रविधिबाट घरनक्सा पास तथा वडा स्तरमार्फत घटना दर्ता तथा अन्य सेवा सञ्चालन गर्ने पहिलो नगरपालिका भएको छ ।
५. नगरका सबै वडामा सडक, यातायातको पहुँच र स्तरोन्नतीका लागि हामी निर्वाचित भएदेखि हालसम्म करिब १५० किलोमिटर सडक कालोपत्रे गरिएको छ । संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको संयुक्त पहलमा सडक यातायात गुरुयोजना अनुसार यस उपमहानगरपालिकाभित्रका १ हजार किलोमिटर भन्दा बढी सडकहरूलाई कालोपत्रे र स्तरोन्नती गर्ने काम शुभारम्भ गरिएको छ । साथै सडक यातायात गुरुयोजना अनुसारका सडकहरू कालोपत्रे र स्तरोन्नती गर्ने काम तुलसीपुर विकास प्राधिकरणमार्फत भैरहेको छ ।
६. हामीले सञ्चालन गरेको 'मेयर सुरक्षित आवास कार्यक्रम' लाई संघीय सरकारले समेत अनुशरण गरेको छ । यस अभियानमा १६१८ घरपरिवारलाई खरको छानामुक्त बनाइएको छ । जसका लागि प्रति घरपरिवार ५० हजार उपलब्ध गराइएको थियो ।
७. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकालाई शिक्षाको हव र प्राविधिक शिक्षाको केन्द्र बनाउने गरी कार्य प्रारम्भ भएको छ । तुलसीपुर बहुप्राविधिक शिक्षालयमा सिटिइभिटीको सहकार्यमा ५ वटा प्राविधिक विषयमा डिप्लोमा तहको पठनपाठनका साथै विभिन्न सिपमुलक तालिमहरू सञ्चालन गरिएको छ । विपन्न तथा पछाडि पारिएका बर्गका विद्यार्थीहरूलाई वडा कार्यालयको समन्वयमा कम्तिमा ५ जनालाई निशुल्क पठनपाठन गराउँदै आएको छ । यसका साथै तुलसीपुर नगरबासीलाई ५० प्रतिशत छुटमा पढ्ने अवसर सिर्जना गरिएको छ । आठवटा सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षाको पठनपाठन सञ्चालन गरिएको छ ।
८. लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा जिल्लामै पहिलोपटक मेट्रो कलेजमा कानूनमा स्नातक (बिएएलएलबी) पठनपाठन भैरहेको छ ।
९. 'सक्षम पुस्ता : सधैंको आवश्यकता' को अभियानलाई मूर्त रूप दिन उपमहानगरपालिका र विभिन्न संघसंस्थाको सहयोगमा विद्यार्थीहरूको सिकाई उपलब्धी स्तर बृद्धि गरेका छौं । यसका साथै हामीले शुरु गरेको विद्यालय समायोजनको अवधारणा सफल रहेकोले संघीय सरकारले समेत यसको अनुशरण गरेको छ ।
१०. हामी आएपछि शुरुवात गरिएको मातृशिशु सुरक्षा प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालनका कारण नगरमा मातृशिशु मृत्युदर शुन्यमा झार्न सफल भएका छौं । यसका साथै समुदाय स्तरमै गएर स्वास्थ्यकर्मीहरूद्वारा उत्तर प्रसुतीको सेवा सञ्चालन गरिएको छ ।
११. यस वर्ष हामीले दिर्घकालिन रणनीतिक योजना र आधिक योजना निर्माण गरी उपमहानगरको विकासको स्पष्ट खाका तयार गरेका छौं । जसले नगरको दिगो विकास प्राप्त गर्न दिशानिर्देश गर्नेछ । यो योजनाले भविष्यमा आउने जनप्रतिनिधिलाई काम गर्न सहजता प्रदान गर्नेछ ।
१२. नगरपालिकाका शाखा तथा वडाहरूलाई सूचना प्रविधियुक्त बनाउँदै अनलाइन प्रविधिमार्फत कर संकलन, नक्शा पास आदि कार्य हुँदै आएका छन् ।
१३. उपमहानगरपालिकाको न्याय प्रणालीलाई सर्वसुलभ तथा सहज बनाउन न्यायीक समितिको सुदृढिकरण र व्यवस्थापनलाई चुस्तदुरुस्त बनाएका छौं ।
१४. कोभिड १९ को दोश्रो लहरबाट नगरबासीको जीवनरक्षाका लागि छोटो समयमै तुलसीपुर मेट्रो अस्पतालमा ५० बेडको आईसोलेसन अस्पताल निर्माण गरि निशुल्क सेवा प्रदान गरिएको छ । यसका साथै सबैको सहयोगमा कोभिड १९ को महामारीलाई कुशलतापूर्वक व्यवस्थित गर्न सफल भएका छौं ।
१५. 'गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा : नागरिकको अपेक्षा' भन्ने मान्यताका आधारमा १९ वटै वडामा स्वास्थ्य संस्था स्थापना गरिएको छ । स्वास्थ्य संस्थामा नगर स्वास्थ्य केन्द्र, प्रसुती केन्द्र र प्रयोगशाला बिस्तार गरिदैछन् ।

१६. 'उज्यालो संसार' अभियान अन्तर्गत राप्ती आँखा अस्पतालको सहकार्यमा निशुल्क मोतिबिन्दुको शल्यक्रिया सेवा सञ्चालन गरिएको छ । जसले मोतिबिन्दुमुक्त शहर निर्माणमा सहयोग पुगेको छ ।
१७. राप्ती आँखा अस्पतालको स्तरबृद्धि, राप्ती प्रादेशिक अस्पतालमा आइसियू कक्षको निर्माण, डायलायसिस सेवा सञ्चालन, तुलसीपुर ब्लड बैंक लगाएतको स्तर बृद्धि तथा सेवा बृद्धि गरेका छौं ।
१८. 'ज्येष्ठ नागरिकलाई सम्मान : ज्येष्ठ नागरिकप्रति राज्यको योगदान' भन्ने मान्यताका आधारमा न्यानो कपडा वितरण, घरदैलोमै निशुल्क स्वास्थ्य परिक्षण र दिवा सेवा केन्द्र कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
१९. योगलाई अभियानका रूपमा सञ्चालन गरी वडावडामा विस्तार गरिएको छ ।
२०. 'स्मार्ट छोरी : सक्षम नारी' कार्यक्रम अन्तर्गत छोरीहरूलाई आत्मनिर्भर, सशक्तिकरण र बालविवाह न्यूनिकरण गर्न जन्मनवित्तिकै छोरीको खातामा प्रत्येक महिना रकम जम्मा गरिदिने व्यवस्था गरेका छौं ।
२१. स्पेनको बिलवाओ सिटीसँग भगिनी सम्बन्ध स्थापित गर्ने कार्यको प्रारम्भ गरिएको छ ।
२२. तुलसी गौशालासँग सहकार्य गरि नगरका छाडा चौपायाको व्यवस्थापन गरिएको छ ।
२३. सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययन गर्ने छात्राहरूका लागि स्यानीटरी प्याड वितरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ । जसले गर्दा विद्यालयमा छोरीहरूको उपस्थिती बृद्धि भएको छ ।
२४. रोजगारविहिन नागरिकलाई रोजगारी सिर्जना गर्न नेपालमै पहिलोपटक कोभिड महामारीका कारण समस्यामा परेका व्यक्तिहरूको लागि श्रम बैंकको स्थापना गरि कार्यान्वयनमा लगेको छ ।
२५. नगर कार्यालयको कामलाई क्यासलेस गराउने अभियान अन्तर्गत कार्यालयभित्र बैंक शाखा स्थापना गरिएको छ ।
२६. प्रभावकारी सेवा सञ्चालनका लागि नगर प्रशासनिक भवन निर्माण कार्यलाई तिव्रता दिइएको छ । उक्त भवन यसै आ.व. मा सम्पन्न गरिनेछ ।
२७. शवदाह स्थलहरूलाई व्यवस्थित गर्न स्तरोन्नती तथा नगरका महत्वपूर्ण शवदाहस्थलमा सोलारबत्ती जडान गरिएको छ ।
२८. 'स्मार्ट शहर : नगरवासीको रहर' भन्ने अभियान अन्तर्गत अगाडी सारेको स्मार्ट नगरको परिकल्पनालाई मुर्त रूप दिन आगामी आ.व.का लागि संघिय सरकारबाट बजेट विनियोजन गराउन सफल भएका छौं ।
२९. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकामा औद्योगिक ग्राम स्थापना गर्न डिपिआर तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकनको कार्य अगाडी बढेको छ ।
३०. दिर्घकालिन रणनीतिक योजना तथा आवधिक योजना कार्यान्वयन गर्न वार्षिक क्यालेण्डर तयार गरी योजना कार्यान्वयन पद्धतीको विकास गरेका छौं ।
३१. भूमी समस्या समाधान आयोगको सहकार्यमा भूमीहीन सुकुम्बासीहरूलाई लालपुर्जा दिन प्रारम्भिक कार्यको थालनी गरिएको छ ।
३२. उपमहानगरपालिकाको आफ्नै स्वामित्वमा रहने गरि पेट्रोल पम्प सञ्चालनको अन्तिम चरणमा रहेको छ । आफ्नै स्वामित्वमा पेट्रोल पम्प सञ्चालन गर्ने मुलुककै पहिलो स्थानीय तह बनेका छौं ।
३३. वडानं. १८ को आमखोली सामुदायिक वनमा दाडको सबैभन्दा ठूलो ताल निर्माण भएको छ । साथै वडानं. ८, १४ र १६ मा पनि कृतिम तालहरू निर्माण गरिएको छ ।
३४. हामीले गरेका कामहरूको उच्च मूल्यांकन गर्दै नगरविकास कोष, संघीय मामिला मन्त्रालयको पञ्जिकरण विभाग, नेपाल नेत्रज्योती संघ, जिल्ला समन्वय समिति, युवा परिषद् लगाएतबाट उत्कृष्टताको पुरस्कार प्राप्त गरेका छौं । जुन तुलसीपुरवासीका लागि गौरवको विषय हो ।

नगरसभा सदस्य ज्यूहरु,

विगतको कामका उपलब्धीहरुले परिणाम र नतिजामुखी विकासको आभास दिएको छ। अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा गरिने मुख्य नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न चाहन्छु।

- आगामी वर्षको बजेट यस उपमहानगरपालिकाको दिर्घकालिन रणनीति, आवाधिक गुरु योजना, सडक तथा यातायात गुरु योजना, संघ तथा लुम्बिनी प्रदेशको आवाधिक योजना र विश्वव्यापी दिगो विकास लक्ष्यमा योगदान पुऱ्याउनेगरी समृद्ध तुलसीपुर : सधैका लागि सबैका लागि भन्ने सोच प्राप्ती गर्नेगरी नीति तथा कार्यक्रम र बजेट निर्माण गरिने छ।
- कोरोना महामारीले सिकाएको पाठलाई मध्यनजरगरी आगामी वर्ष स्वास्थ्य सेवा, समृद्धिको लक्ष्य, आर्थिक र सामाजिक पुर्नलाभ, शिक्षा, कृषि, तथा पशु सेवा, खानेपानीमा प्राथमिकता साथ बजेट व्यवस्था गरिने छ।
- तुलसीपुर उपमहानगरपालिकामा नगर शिक्षक सेवा आयोगको गठन गरी दक्ष शैक्षिक जनशक्ती व्यवस्थापन गरिनेछ।
- तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको मानव विकासको सूचकांक हालको ०.५६३ भएकोमा आगामी पाँच वर्षभित्र ०.६६० पुऱ्याउने लक्ष्य बमोजिम आगामी आवमा ०.५९० मा पुऱ्याइनेछ।
- तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको प्रतिव्यक्ती आय हाल ११३१ डलर रहेको र पाँच वर्षमा २००० डलर पुऱ्याउने लक्ष्य बमोजिम आगामी आवमा १२५० पुऱ्याइनेछ।
- तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको साक्षरता प्रतिशत ९७ रहेकोमा आगामी आवमा ९९ पुऱ्याइनेछ।
- तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको औषत आयु ६९ बाट आगामी आवमा ७२ मा पुऱ्याइनेछ।
- हाल तुलसीपुर उपमहानगरपालिकामा बेरोजगारी दर ६.१६ रहेकोमा आगामी आवमा ५ प्रतिशतमा झार्नेछ।
- पाइपलाइनबाट खानेपानी सुविधा पुगेका घरपरिवार ५३.७९ प्रतिशत रहेकोमा आगामी आवमा ६० प्रतिशत पुऱ्याइनेछ।
- माध्यमिक शिक्षामा भर्ना दर ४४ प्रतिशतबाट आगामी आवमा ४७ प्रतिशत पुऱ्याइनेछ।
- बाल तथा मातृ मृत्युदर शुन्य रहेको र यसलाई कायम राखिनेछ।
- उपमहानगरपालिकाभित्र बाह्रै महिना सिंचित हुने जमिन १४ प्रतिशत रहेकोमा आगामी आवमा २० प्रतिशत पुऱ्याइनेछ।
- उपमहानगरपालिकामा पक्की सडक १२०.१८ किलोमिटरबाट आगामी आवमा २०० किलोमिटर पुऱ्याइनेछ।
- स्मार्ट छोरी कार्यक्रम अन्तर्गत दिइदै आएको प्रोत्साहन रकम आगामी आवमा दोब्बर गरिनेछ।
- विपद् जोखिम न्यूनिकरणका लागि पूर्वतयारी र प्रतिकार्यलाई चुस्तदुरुस्त बनाउँदै खोज, उद्धार, परिचालन, पुर्नलाभ,सूचना प्रणाली व्यवस्थापन जस्ता कार्यहरुलाई तत्काल सञ्चालन गरी जनधनको क्षतीलाई न्यूनिकरण गरिनेछ।
- आधुनिक तथा व्यवसायीक कृषि तथा पशुपालनका माध्यमबाट खाद्यसुरक्षाको सुनिश्चिता र पर्यापर्यटनको विकास गरी आर्थिक बृद्धी तथा रोजगार सृजना गरिनेछ।
- आधारभूत तथा गुणस्तरीय शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा तथा खानेपानी सेवामा न्यायोचित पहुँच एवं लक्षित वर्गको सशक्तीकरण गरी समावेशी तथा समतामूलक नगर निर्माण गरिनेछ।
- सडक, पुल, विद्युत, सञ्चार को योजनाबद्ध विकास सहितको व्यवस्थित बस्ती विकास र यातायातमा सहजता ल्याई स्मार्ट शहरको रुपमा तुलसीपुरको विकास गरिनेछ।
- वन, जैविक, जलाधार, विपद् जोखिम न्यूनिकरण, जलवायु अनुकुलन तथा फोहरमैलाको समुचित व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरी विपद् उत्थानशील समाजको निर्माण गरिनेछ।

- उपमहानगरपालिकाको संरचना र मानव शंसाधनको उचित व्यवस्थापन गरी योजना तर्जुमा प्रक्रियालाई सुदृढ तथा सुशासन कायम गरिनेछ ।
- आगामी वर्ष बजेटलाई लक्ष्य, उद्देश्य र परिणाममुखी बनाईने छ । साना-साना टुक्रे आयोजनामा भन्दा ठूला, बहुवर्षिय आयोजनामा बजेट व्यवस्था प्राथमिकता दिइने छ ।
- चालु वर्षमा संचालन भएका अधुरा आयोजनालाई आगामी वर्षमा पनि निरन्तरता दिइ आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिने छ ।
- 'खुल्ला सरकार कार्यक्रम' को अवधारणा अनुसार कार्य गरिने छ । उपमहानगरपालिकाले संचालन गर्ने सबै कार्यक्रम, नीति, खर्च, सबै सार्वजनिक गरिने छ । नियमित सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- वार्षिक योजना क्यालेन्डर निर्माण गरी कार्य गर्दा पनि पुरा नभएका योजनालाई आगामी वर्ष पनि निरन्तरता दिइने छ ।
- ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, संकलन, ढुवानी र व्यवस्थापनलाई पारदर्शी, र दिगो बनाउनका लागि उच्च स्तरिय अनुगमन संयन्त्र बनाई आवश्यक कार्य गरिने छ ।
- सबैखाले विभेदको अन्त्य गर्दै सामाजिक न्याय, सुशासन, र दिगो शान्ति र समतामुलक समाज निर्माण गर्न प्राथमिकता दिइने छ ।
- संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्य संघ तथा प्रदेश ऐनले स्थानीय सरकारबाट सम्पादन गर्नेगरी व्यवस्था गरेका कार्यक्रमहरू गर्नका लागि आवश्यक, ऐन, कानुन गराई कार्य गरिने छ ।
- तुलसीपुर उपमहानगरपालिकालाई आगामी आर्थिक वर्षमा सहयोगापेक्षी सडक मानवमुक्त नगरको रूपमा घोषणा गर्नेगरी आवश्यक कार्य गरिनेछ ।
- दाङ विमानस्थललाई स्तरोन्नती गर्दै नियमित हवाई उडान संचालन गर्ने र यस विमानस्थलमा अन्तराष्ट्रिय स्तरको पाइलट शिक्षण गर्ने अन्तराष्ट्रिय स्तरको एभियसन कलेज सार्वजनिक र निजी सहकार्यमा संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- छिल्लीकोट केबलकार स्थापनाका लागि अध्ययन भैसकेकोले यसैवर्ष यसको डिपिआर तयार गरिनेछ ।
- दिर्घकालिन तथा आवधिक योजनालाई प्रभावकारीढंगले कार्यान्वयन गर्न अर्गनाइजेशन एण्ड म्यानेजमेण्ट सर्भे (ओ एण्ड एम् सर्भे) तथा मध्यमकालिन खर्च संरचना दस्तावेज तयार गरिनेछ ।
- २५ वर्षे दिर्घकालिन रणनीतिक योजनाले दिशाबोध गरेका स्मार्ट सिटी, जनशक्ती विकास केन्द्र स्थापना, सामुदायीक पुस्तकालय, मनमोहन गणेशमान विज्ञान तथा प्रविधि क्याम्पस, मेडिकल कलेज सञ्चालन, बाल अस्पताल सञ्चालन, मेट्रो हस्पिटल सञ्चालन, ज्येष्ठ नागरिक अस्पताल, क्रान्ति संग्रहालय, स्पोर्ट सिटी, तुलसीपुर चक्रपथ, पर्यटकीय गन्तव्यको शहर, औद्योगिक ग्राम, बेलभुण्डी ट्विन टावर, स्मार्ट स्याटेलाइट शहर र मेट्रो रेल सञ्चालनका काम सार्वजनिक, निजी साभेदारीका माध्यमबाट सम्पन्न गरिनेछ ।

नगरसभा सदस्य ज्यूहरु,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा गरिने विषयगत क्षेत्रका नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु ।

आर्थिक विकास :

कृषी :

१. भूउपयोग नीति निर्माण गरी जग्गाको बर्गिकरण गरी कृषी उत्पादनको पकेट क्षेत्र निर्धारणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२. उन्नत विउ विजन उत्पादनका लागि विउविजन उत्पादन केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।

३. जग्गा बाँझो नराख्ने नीतिलाई निरन्तरता दिदै बाँझा खेतीयोग्य जमिनमा खेती प्रणाली विस्तार गर्न भूमी बैंकको प्रक्रियालाई अघि बढाइनेछ ।
४. नगर क्षेत्रमा माटो परिक्षणको प्रयोगशाला स्थापना गरी माटो अनुकूल खेतीप्रणालीलाई विविधिकरण गरी कृषी उत्पादनको बृद्धि गरिनेछ ।
५. कृषी उत्पादनको उचित भण्डारण र व्यवस्थापन गर्न संघ, प्रदेश र निजी क्षेत्रको सहकार्यमा कोल्ड स्टोर स्थापना गरिनेछ ।
६. बालीमा देखापर्ने रोग किराको प्रकोप नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन गर्न बाली संरक्षण सेवालाई निरन्तरता दिइने छ ।
७. एक वडा-एक कृषी प्राविधिकको व्यवस्था गरी किसानहरूलाई प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्ने अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
८. व्यवसायीक कृषी तथा उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्न किसानहरूलाई यन्त्र, औजार लगाएत प्राविधिक सहयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९. कृषकको क्षमता अभिवृद्धि गर्न आवश्यकतामा आधारित प्राविधिक सेवा तथा परामर्श सेवा प्रदान गरिनेछ ।
१०. कृषि उत्पादन बृद्धि गरी खाद्य सुरक्षा गरिनेछ ।
११. कृषी उत्पादन वढाउन दक्ष जनशक्ती सेवा (विमा, तालिम, विउविजन) र पूर्वाधारको विकास तथा विस्तार गरिनेछ ।
१२. कृषि उपजको न्युनतम सर्भथन मुल्य निर्धारण गरी सोहि अनुसार खरिद बिक्रिको व्यवस्था मिलाउने र विभिन्न स्थाहरुमा कृषि तथा पशु हाटबजारको व्यवस्था गरिने छ साथै कृषि तथा पशुको पकेट क्षेत्र तोकिने छ ।
१३. कृषि विद्युत मिटर प्रयोग गरी सिचाई गर्ने कृषकहरूलाई फागुन देखि जेष्ठ सम्मको विद्युत महशुल १०० प्रतिशत छुट गरि मकै, घाँस र बेमौसमी खेतीलाई पवर्द्धन गरिने छ ।
१४. तुलसी, बेसार, अदुवा, टिमुर लगाएत मसला खेतीलाई प्रवर्द्धन गर्न विशेष कार्यक्रम ल्याईने छ । साथै बगर खेतीलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
१५. संघ तथा प्रदेश सरकारको सहयोगमा कागती, भैसी, तोरी, मकै तथा माहुरी पकेट क्षेत्र निर्धारण गरि कार्य गरिने छ ।
१६. रैथाने वीउ विजन, स्थानीय पशुपंक्षीको संरक्षण गर्दै वीउ उत्पादन गर्ने कृषि समुह तथा सहकारीलाई अनुदान प्रदान गरिने छ ।
१७. परम्परागत कृषि प्रणालीलाई आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण र बजार उन्मुख बनाउदै यसलाई कृषि उद्योगको रूपमा विकास गरिने छ ।

पशु विकास :

१८. पशु स्वास्थ्य सेवा प्रभावकारी बनाउन डिस्पेन्सरी सञ्चालन एवं प्रयोगशालामा सुधार गरी सेवालाई निरन्तरता दिनुका साथै पशुहरुमा लाग्ने संक्रामक रोगहरुविरुद्ध खोप कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१९. हरेक वडामा कृषी तथा पशु सेवा ईकाई स्थापना गरी एक वडा-एक प्राविधिकको व्यवस्था गरिनेछ ।
२०. **‘पशुपंक्षीको नश्लसुधार : आम्दानी र रोजगारीको आधार’** भन्ने अभियान अन्तर्गत नश्लसुधारका लागि कृतिम गर्भाधारण कार्यक्रमलाई निशुल्क र प्रभावकारी बनाइनेछ । साथै पशु उपचारका लागि आवश्यक औषधिहरु निशुल्करूपमा उपलब्ध गराइनेछ ।
२१. आवश्यकता अनुसार बाखा, बंगुर, भैसी स्रोत केन्द्रहरु स्थापना तथा पशुपालनको पकेटक्षेत्र विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२२. व्यवसायीक पशुपालनका लागि भकारो सुधारका साथै पशुजन्य उत्पादनको सुरक्षित भण्डारण एवं गुणस्तर कायम गरी माछामासु, दही, दुध लगाएतका किसानका पशु उत्पादनलाई बजार प्रवर्द्धनका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२३. मत्स्य विकासका लागि पोखरी विस्तार एवं भुरा वितरण लगाएतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२४. हरियो घाँसमा आधारित पशु पालन लाई प्रोत्साहन गर्न ५०% अनुदानमा बर्षे/हिउँदे घाँसको बिऊ उपलब्ध गराउने कार्यक्रम ल्याइने छ ।
२५. प्रविधि हस्तान्तरण / शिप बिकासका लागि विभिन्न शिप बिकास तालिमहरु एवं सचेतनाका कार्यक्रमहरुसन्चालन गरीनेछ ।
२६. दुर्गम क्षेत्रहरुमा पशु स्वास्थ्य शिविर र घुम्ती सेवा सन्चालन गरी पशु स्वास्थ्य सेवाका कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइने छ । साथै “कृषकसंग पशु स्वास्थ्यकर्मीस्थलगत भेटघाट” कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
२७. प्राइभेट पाराभेटहरुलाई भेटेरिनरि सेवा प्रवाहाको लागि परिचालन गरिने छ ।
२८. एक स्वास्थ्य (One Health Concept) कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउदै जुनोटिक रोग नियन्त्रण कार्यक्रमहरु सन्चालन गरीने छ ।
२९. सबै वडामा कृषि तथा पशु सेवा ईकाई स्थापना र संचालन गरिनेछ ।
३०. कृषि तथा पशु हस्पिटल संचालन गरिनेछ । साथै कृषि तथा पशु एम्बुलेन्स सेवा संचालन गरिनेछ । सार्वजनिक, नीजि, सहकारी र समुदायको सहकार्यमा आधुनिक बधशाला र मासु बजार निर्माण गरिने छ ।
३१. कृषि तथा पशु विमालाई अभियानका रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
३२. कृषि यन्त्रका लागि प्रोत्साहन तथा अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
३३. रैथाने बिउबिजन, स्थानीय पशुपंक्षीको संरक्षणका लागि विउ अनुदान दिई विउ उत्पादनमा प्राथमिकता दिइनेछ ।
३४. कृषि तथा पशु व्यवसायीलाई प्रोत्साहन गरी अनुदान दिइनेछ ।
३५. किसानले उत्पादन गरेको दुधलाई बजारको व्यवस्थापन गर्ने तथा विद्यालयका बालबालिका र बृद्धबृद्धाका लागि नगरपालिकाले खरिद गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

उपभोक्ता हित, खाद्य सुरक्षा

३६. खाद्य उत्पादन बृद्धि, सुरक्षित भण्डारण तथा सहज पहुँच बृद्धि गरी शुन्य भोकमरी अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३७. उपभोक्ता अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न उपभोग्य वस्तु वा सेवाको गुणस्तर परिमाण एवं मूल्यको अनियमितताबाट उपभोक्तालाई संरक्षण प्रदान गर्न नियमित अनुगमन गरिने छ ।
३८. नगरमा स्वच्छ, प्रतिस्पर्धी र स्वस्थबजार निर्माण तथा प्रवर्द्धन गरिनेछ । कालोबजारी पूर्ण रुपमा नियन्त्रण गरिनेछ ।
३९. उपभोक्ताअधिकार सचेतनामूलककार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
४०. उपभोक्ताहरुको स्वस्थ हितलाई प्रवर्द्धन गर्न दैनिक उपभोगमा आउने खाद्य वस्तुको गुणस्तर परिक्षण गरिनेछ ।

उद्योग व्यवसाय, रोजगारी, गरिवी निवारण

४१. लघु तथा साना उद्यम व्यवसाय, कृषि तथा पशुसेवा, स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धि कुनै पनि व्यवसाय दर्ता निशुल्क गरिनेछ । साथै महिला, दलित, २५ वर्षसम्मका युवा, अपाङ्गता भएका व्यक्ती, शहिद तथा जनआन्दोलनका घाइते परिवार, विदेशबाट फर्किएर स्थानीय स्तरमा कुनै व्यवसाय दर्ता गरी संचालन गर्न चाहेमा निशुल्क गरिनेछ ।
४२. कोभिड अवधिको घर भाडा, बहाल कर, व्यवसाय करमा छुट दिइनेछ ।
४३. मेयर युवा उद्यमशिलता र उपमेयर महिला उद्यमशिलतालाई आवश्यक प्राथमिकता दिई कार्य गरिने छ ।
४४. यस उपमहानगरपालिकाभित्र यसभन्दा अघि संचालन भएका विभिन्न कार्यक्रम र कोषबाट लगानी भएका रकमहरु प्रचलित कानून बमोजिम असुल उपर गरिने छ भने सो रकम थप बजेटको व्यवस्था गरी सहकारी बैंक, लघुवित्त बैंक तथा वित्तिय संस्थाबाट १० लाख रुपयाँसम्म ऋण लिई व्यवसाय गर्ने साना तथा लघु उद्यमीहरुलाई व्याजमा बार्षिक ५ प्रतिशतसम्म अनुदान दिने व्यवस्था गरिने छ ।

४५. यस तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाभित्र संचालनस्थापना हुने उद्योग तथा व्यवसायलाई दर्ता प्रक्रियाद्वारा करको / दायरमा ल्याई उपमहानगरपालिकाकोआर्थिक श्रोतमा वृद्धि ल्याईनेतर्फ जोड दिईने छ ।

४६. “उद्यमशीलता, रोजगारी र उत्पादन वृद्धि : हुन्छ तुलसीपुरको समृद्धि” को नीतिलाई आत्मसात गरी उद्योग व्यावसाय र उद्यमशीलताको विकास गरिनेछ ।

४७. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकामा निर्माणाधिन दुईवटा औद्योगिक ग्रामलाई संघ, प्रदेश सरकार र निजी तथा सहकारी क्षेत्रको सहकार्यमा सम्पन्न गर्न निरन्तरता दिइने छ ।

४८. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाभित्र स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित रही संचालनमा रहेका लघु तथा घरेलु उद्योगको विकास र प्रवर्द्धनमा प्राथमिकता दिईने छ ।

४९. सफल उद्यमी सम्मान कार्यक्रम मार्फत उद्यमी व्यवसायीमा आत्मबल र आत्मसम्मानको अनुभूति होस भन्ने उद्देश्यले यस कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।

५०. स्थानीय स्रोतसाधन, ज्ञान, प्रविधि र सीपको परिचालन गरी लघु तथा घरेलु उद्योगको लगानीमा वृद्धि ल्याउनुका साथै उत्पादित बस्तुको बजारीकरणमा सहजता ल्याइनेछ ।

५१. नयाँ उद्यमीको श्रृजना गरी बेरोजगारहरूलाईआत्मनिर्भर बनाउनुको साथै रोजगारीको संख्यामा वृद्धि गरिनेछ ।

५२. कोभिड १९ बाट प्रभावित भएका परिवारतथा बैदेशिक रोजगारी गुमाएका व्यक्तिहरूको लागि तालिम तथा प्रविधि हस्तान्तरणको प्रक्रियाबाट उनीहरूलाई आत्मनिर्भर बनाईनिजहरूको आयआर्जनमा वृद्धि ल्याउने विशेष कार्यक्रमलाई आगामी आमा पनि .व. निरन्तरतादिइनेछ ।

५३. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई ठूला आयोजनासँग जोडी उपभोक्तामार्फत गरिने योजना कार्यक्रममा हेभी इक्विपमेण्टको प्रयोग नगरी श्रमिकद्वारा काम गराउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

५४. बेरोजगार युवाहरूलाई सिपमुलक तालिम सञ्चालन गरी बिउ पूजा तथा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । यसका लागि अनुगमन प्रणालीलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

५५. हिंशापिडित, विपन्न, एक महिलाहरूलाई विशेष प्राथमिकतामा राखी रोजगारी प्रदान, अति गरिब परिवार पहिचान र त्यस्ता परिवारको जिविकोपार्जनका लागि तत्कालिक एवं दीर्घकालिन प्याकेज कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

५६. विश्वव्यापी कोभिड १९ को महामारीको कारणले रोजगारी गुमाएका व्यक्तिहरूलाई उनीहरूको योग्यता, सीप, क्षमता र अनुभवको आधारमा वर्गीकरण गरी प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमसँग समन्वय गरी रोजगार उपलब्ध गराइनेछ ।

५७. गरिबी निवारण कोषमा आवद्ध समूहलाई सहकारीमा रुपान्तरण गरिनेछ । गरिबी निवारण कोषको रकमलाई सहकारी बीउ पूजाको रुपमा उपयोग गरी गरिबी निवारण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

५८. जमीन बाँफो राख्ने परिपाटीको अन्त्य गर्दै उक्त जमीनमा आधुनिक कृषि एवं पशुपालन गर्न प्रोत्साहित गरी सो क्षेत्रबाट अधिक रोजगारी सृजना हुने वातावरण तयार गरिनेछ ।

५९. अति गरीब परिवार पहिचान गरी तथ्यांक अद्यावधिक गरिनेछ । त्यस्ता परिवारको जीविकोपार्जनका लागि तत्कालिन एवं दीर्घकालिन प्याकेज कार्यक्रम समन्वायत्मक ढंगले अगाडी बढाइनेछ ।

वित्तिय संस्था तथा सहकारी

६०. **मेरो पनि बैंक खाता** अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ । यसका साथै यस आर्थिक वर्षबाट शुरु भएको क्यासलेस प्रणालीलाई निरन्तरता दिदै बैंकबाट हुने कारोवारलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।

६१. यस उपमहानगरपालिकाभित्र रहेका सरकारी तथा निजी बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरूसँग आवश्यकस समन्वय गरी कृषी, पर्यटन, उद्योग तथा व्यवसायमा लगानी गर्न प्रोत्साहित गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

६२. सहकारी क्षेत्रलाई अर्थतन्त्रको महत्वपूर्ण आधारस्तम्भको रूपमा विकास गरिनेछ । वित्तीय पहुँच विस्तार, सामाजिक एवम् आर्थिक सशक्तिकरण र उत्पादनशील क्षेत्रमा सहकारी संघ संस्थालाई परिचालन गरिनेछ । भूमिहिन, सकुम्बासी, दलित एवम् पिछ्छिडएका वर्ग र समुदायलाई सहकारी संस्थामा आवद्ध गरी उद्यमशिलता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

६३. सहकारी संघ संस्थालाई स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित घरेलु तथा साना उद्योगको प्रवर्द्धन, स्थानीय उत्पादनको भण्डार, प्रशोधन, प्याकेजिङ र बजारीकरणका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ । सहकारी संघ संस्थालाई कृषि तथा पशुपन्छीजन्य उत्पादनको प्रशोधन गरी मुल्यश्रृंखला विकास गर्न किसानहरूलाई सहकारीबाट सहूलियतपूर्ण कर्जा दिने व्यवस्था गरिने छ ।

६४. सहकारीले उत्पादन गरेका कृषि जन्य वस्तुको उचित मूल्य र बजार व्यवस्थापनका कृषि बजार स्थापना गर्न कलष्टर विभाजन गरी सहयोग उपलब्ध गराइनेछ । कृषि सामाग्री भण्डारण गर्न साविकका साभ्ना सहकारी संस्थाका गोदाम मर्मत गरी सञ्चालनमा ल्याउन अनुदान दिइनेछ ।

६५. शिक्षा, स्वास्थ्य, यातायात र सुपथ मुल्य पसल खोल्न सहकारी संस्थालाई प्रोत्साहन गरी मुल्यांकनको आधारमा नगरपालिकाबाट समेत शेयर तथा अनुदान प्रदान गरिनेछ ।

६६. जग्गा चक्काबन्दी, करार खेती, सामुहिक खेती, कृषि सामाग्री विक्रि पसल, पशुपालन एवं संरक्षण, माछापालन, प्रशोधनयुक्त उद्योग, डेरी संचालनको लागि सहकारी संस्थाहरूको अवस्था मूल्यांकन गरी नगरपालिकाबाट अनुदान प्रदान गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

६७. सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धन, विकासका लागि सहकारी व्यवस्थापन तालिम, सहकारी लेखा व्यवस्थापन तालिम, कोपोमिस तालिम र पल्स विश्लेषण तालिम संचालन र सहकारी अनुगमन र सघन अनुगमन कार्यलाई नियमित रूपमा संचालन गरिनेछ । साथै सहकारीको विकास र प्रवर्द्धनका लागि डिजिटल सहकारीको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

६८. सहकारी संस्थाहरूको मर्जरलाई प्रोत्साहन गरिनेछ साथै लामो समयदेखि कारेबार बन्द गरी निष्क्रिय रहेका एवं खराब अवस्था भएका संस्थाहरूको खारेजी गरिनेछ ।

पर्यटन

६९. पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न **'धुम्न जाऔँ तुलसीपुर'** अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

७०. नगरको अवस्था भत्किने पर्यटन क्षेत्रहरूको अभिलेखिकरण तथा छायांकन गरिनेछ ।

७१. परम्परागत कला, संस्कृती र पर्यटनको संरक्षण र विकासलाई निरन्तरता दिइने छ ।

७२. पर्यटकीय स्थलसम्म पुग्न सडकको स्तरोन्नती तथा पदमार्गहरू निर्माण गरिनेछ ।

७३. नगर पर्यटन गुरुयोजनालाई अन्तिम रूप दिइ गरी नगर पर्यटन क्षेत्रको विकासका लागि पर्यटन पूर्वाधारको विकासमा निरन्तरता दिइने छ ।

७४. स्थानीय पर्यटन पर्वद्धन सम्बन्धी ऐन नियम र कार्यविधि निर्माण गरि कार्यन्वयमा ल्याउने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।

७५. संघ तथा प्रदेश सरकार, र विकास साभ्भेदार संगको सहकार्यमा ललितकला संरक्षण केन्द्र निर्माणको गरिने छ ।

७६. उद्यान, पार्क, बगैचा ताल, दहहरूको संरक्षण सम्बद्धन र निर्माण तथा विस्तारको को कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।

७७. प्राकृतिक गुफाहरूको पहिचान, संरक्षण र प्रचारप्रसारको कार्य गरी स्थानीय पर्यटन प्रवद्धनमा जोड दिइने छ ।

७८. होमस्टेहरूको विकास तथा प्रवर्द्धन गर्न पर्यटन गाईड, पर्यटन बस, घोड चढी, तथा पद यात्रा सेवाको विकासलाई निरन्तरता दिइने छ ।

सामाजिक विकास

शिक्षा

७९. तुलसीपुर बहुप्राविधिक शिक्षालय, तुलसीपुर मेट्रो कलेज, राप्ती बबई क्याम्पस, जनता क्याम्पस, नेपाल संस्कृत विश्व विद्यालय, सबै विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर तथा भौतिक पुर्वाधार सुधार गर्न शैक्षिक सुधार रणनीति तथा कार्य योजना बनाइ आवश्यक काम गरिने छ ।

८०. आगामी वर्ष कक्षा ८ सम्मको शिक्षा पूर्ण निशुल्क र अनिवार्य गरिने छ । सबै विद्यालयमा स्थायी दरबन्दीको व्यवस्था गर्ने र सार्वजनिक प्रतिस्पर्धाबाट प्रधानाध्यापकको छनौट र नियुक्ति गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । साथै प्राविधिक शिक्षा र उच्च शिक्षामा सामुदायिक विद्यालयबाट सामुदायिक तथा सरकारी क्याम्पसमा अध्ययन गर्ने छात्रा, दलित, आदिवासी, जनजाति, शहिद परिवार, जनआन्दोलनका घाइते परिवारकालाई निशुल्क अध्ययन अध्यापन गर्न मेयर छात्रवृत्ति कार्यक्रम प्रदान गरिनेछ ।

८१. तुलसीपुर उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्रका दलित छात्रा, अपाङ्गता भएका, शहिद परिवार तथा जनआन्दोलनका घाइते मध्यबाट मेडिकल, इन्जिनियरिङ र प्राविधिक शिक्षामा स्नातक (कृषि, वन, पशु सेवा, कानून र प्राविधिक शिक्षा) अध्ययन गर्ने एक-एकजनालाई सामुदायिक तथा सरकारी शैक्षिक संस्थामा अध्ययन गरेमा मासिक पाँच हजार छात्रवृत्ति उपलब्ध गराइने छ ।

८२. सबै वडाबाट गरी करिब ५ हजार जनालाई छोटो तथा लामो अवधि र विशेष प्राविधिक तथा सिप विकास शिक्षा प्रदान गरिनेछ ।

८३. चारवर्ष उमेर समूहका सबै बालबालिकालाई प्रारम्भिक बाल शिक्षाको अवसर सुनिश्चित गर्दै प्रारम्भिक बालशिक्षा संचालनमा प्राथमिकता दिइनेछ ।

८४. बालविकास केन्द्रहरुमा सञ्चालन हुँदै आएको दिवा खाजा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

८५. प्रारम्भिक बाल शिक्षालाई व्यवस्थित रूपमा संचालनका लागि आवश्यक पर्ने शैक्षिक सामग्री तथा कक्षाकोठा स्तरीकरणका साथै पूर्व प्राथमिक शिक्षक (स.का.)को क्षमता विकासका लागि तालिमको व्यवस्था मिलाइने छ ।

८६. यस उपमहानगरपालिकाभित्र अनुमति प्राप्त तथा अनुमति नलिई सञ्चालनमा रहेका शिशु कक्षा तथा बालउद्यानलाई गैर नाफामूलक सस्थाका रूपमा दर्ता गरी कानूनी दायरामा ल्याई नियमित अनुगमन गरिनेछ ।

८७. बाल बालिकालाई बाल शिक्षाको पहुँच सुनिश्चित गरी विद्यार्थी संख्या न्यून हुने बालविकास केन्द्रहरुलाई क्रमसः स्थगन गर्दै सामुदायमा आधारित बाल विकास केन्द्र समेतलाई अभिभावक शिक्षामा परिचालन गरिनेछ ।

८८. संघीय सरकारको समन्वयमा समयमै निशुल्क पाठ्यपुस्तक वितरणको व्यवस्था मिलाइने छ । विपतको समयमा समेत विद्यालय तथा विद्यार्थीको हातहातमा सजिलै पाठ्यपुस्तक तथा पाठ्यसामग्री पुऱ्याउनका लागि विशेष व्यवस्था गरिने छ ।

८९. स्थानियआवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न आधारभूत तहका लागि स्थानीय पाठ्ययक्रम विकास गरी विद्यालय तहमा लागू गरिनेछ ।

९०. आधारभूत तहसम्म सञ्चालीत विद्यालयहरुमा इन्टरनेको व्यवस्थापनका लागी थप अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।

९१. सिकाईलाई जीवन, समाज र पाठ्यक्रमसँग जोड्ने सिकाई कार्य (प्रोजेक्ट बेस्ड लर्निङ) लाई प्रोत्साहन गरी शैक्षिक सामग्री निर्माण र प्रयोग गर्न शिक्षकलाई प्रोत्साहन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

९२. विद्यार्थीको उच्च सिकाई उपलब्धी हाँशिल गर्ने विद्यालयहरूलाई थप अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।

९३. विद्यालय शिक्षाको गुणस्तर विकासको लागि अनुसन्धान, संरचनात्मक सुधार र व्यवस्थापन क्षमता विकास गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

९४. विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधारहरू भवन, शौचालय, पुस्तकालय, प्रयोगशालाहरूको निर्माण, मर्मत सम्भार, थप सामग्रीको व्यवस्था तथा स्तरोन्नतीको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

९५. विद्यालयमा विद्यार्थीको पहुँच तथा टिकाउ दर बढाउन कार्यक्रमहरू ल्याइने छन् ।सामुदायिक विद्यालयबाट एस ई परीक्षामा उत्कृष्ट नतिजा ल्याउने छात्रछात्राहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने नीतिलाई अवलम्बन गरिनेछ ।

९६. खुल्ला तथा वैकल्पिक शैक्षिक कार्यक्रम, प्रोत्साहनमूलक कार्यक्रम, विभिन्न छात्रवृत्ति वितरण, १२ कक्षासम्म निःशुल्क पाठ्यपुस्तक वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

९७. मेघा तथा ठूला विद्यालय निर्माणको अवधारणालाई अगाडि बढाउँदै विद्यालयहरूको साभेदारीमा विद्यालय वसको व्यवस्था गरिनेछ ।

९८. विद्यालय व्यवस्थापन समितिको क्षमता विस्तार गरिनुका साथै अभिभावकको विद्यालयमा नियमित उपस्थित बढाउन अभिभावक निगरानी समूह गठन गरिनेछ ।

९९. प्रस्तावित माध्यमिक तहको विद्यालयहरूमा सम्बन्धीत तहको शिक्षक दरवन्दि व्यवस्था गरी स्थाई.प्र.अ.व्यवस्था गर्ने निति लाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१००. सामुदायिक अध्ययन केन्द्र र वडा कार्यालयहरूमार्फत सिपमूलक कार्यक्रम, तालिमहरू, आय आर्जनका कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।

१०१. सामुदायिक अध्ययन केन्द्र र वडा कार्यालयहरू मार्फत सिपमूलक कार्यक्रम, तालिमहरू, आय आर्जनका कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।

१०२. सामुदायिक अध्ययन केन्द्रको कार्य क्षमता विस्तार गरी निरन्तर शिक्षा तथा अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

१०३. यस तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाभित्र संचालित शैक्षिक परामर्श सेवा, त्रिजकोर्ष,भाषा शिक्षण,पूर्वतयारी कक्षा तथा कोचिङ कक्षाहरू अद्यावधिक गरी प्रभावकारी नियमन गरिनेछ ।

१०४. विदेशी भाषा -चाइनिज, जापनिज, कोरीयन) प्रशिक्षण केन्द्रहरू विद्यालयभित्र संचालनगर्न प्रोत्साहन गरिने छ ।

१०५. प्राविधिक शिक्षामा छात्राको पहुँच अभिवृद्धि गर्न तुलसीपुरका सामुदायीक विद्यालयतवाट एस्ईई उत्तिर्ण गरिव तथा जेहेन्दार छात्रालाई प्राविधिक शिक्षामा छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।

१०६. प्राविधिक तथा व्यावसायिक तालिम प्रदायक नाफामुलक र गैर नाफामुलक सामुदायिक संस्थाहरूको वीचमा समन्वय, सहकार्य एवमं गुणस्तरका लागि अनुगमन कार्यलाई विशेष जोड दिइने छ ।

१०७. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाद्वारा संचालित तुलसीपुर मेट्रो कलेजमा सिटिइभिडि र विश्वविद्यालयको स्वीकृतमा अन्य थप विषय तथा संकायको विस्तार गरिनेछ ।

१०८. सघिय तथा प्रदेश सरकारको समन्यमा तुलसीपुर उपमहानगरपालिकामा अवस्थित नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयलाई संस्कृत वाङ्मय,पूर्वीय दर्शन,आध्यात्मिक, आयूर्वेदिक, योग र पौराणिक शास्त्रहरुको अध्ययन र अनुसन्धान केन्द्रका रुपमा विकास गर्दै यसको समयानुकुल आधुनिकीकरण र व्यवसायी बनाउन विश्वविद्यालय संग साभेदारीमा कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।

१०९. नगर स्तरीय आधारभूत तह उत्तिर्ण परीक्षा सञ्चान र व्यवस्थापनको कार्य लाई निरन्तरता दिईने छ ।

११०. विद्यालय,वडास्तर तथा उपमहानगरपालिका को शैक्षिक प्रशासनिक संरचना लाई थप सदृढ तुल्याइ तथ्यमा आधारित योजना निर्माण, कार्यान्वयन र नतिजामूलक अनुगमन तथा कार्य सम्पादनमा आधारित मूल्याकन प्रणालिको विकास गरिने छ ।

१११. शिक्षक दरवन्दी मिलान, विद्यालय गाभ्ने, कक्षा स्थगन गर्ने, भौतिक अवस्थाकोस्तरोन्नति, छात्रामैत्री शौचालय, विद्यालय घेरावार ,गुणस्तरीय रंग रोगन, बालमैत्री फर्निचर आदिलाई प्राथमिकता दिइने छ ।

११२. शहीदस्मृती विद्यालयमा विद्यार्थी भर्नादर बढाउन यसको प्रचार प्रसारका साथै विद्यालय संग सहकार्य लाई प्राथमिकता दिइने छ ।

११३. सबै विद्यालयमा अफिस प्रयोजनको लागि कम्प्यूटर, प्रिन्टरको व्यवस्था मिलाइने छ ।

११४. विभिन्न किसिमका अपाङ्ग भएका मध्ये (सुस्त श्रवन)र दृष्टिविहिन बालबालिकाहरुका लागि निश्चित स्थानमा आवासीय पठन पाठन को व्यवस्था मिलाइने छ ।

११५. नगर भित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयहरु लाई नमुना बनाउनका लागी पाइलटिडको रुपमा वडामा एक एक वटा तहगत नमुना विद्यालयको विकास गरिनेछ ।

११६. आधारभूत तथा माध्यामिक तहका शिक्षकहरुलाई विषयगत तथा प्रविधिमा आधारित क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु सञ्चलान गरिनेछन् ।

११७. टिच फर नेपाल, चेन्जिड स्टोरीज लगाएत शिक्षा सम्वद्ध गैरसरकारी सस्था संगको सहकार्य लाई निरन्तरता तथा विस्तार गरिने छ ।

११८. आर्थिक सुशासन कायम गर्न लेखासम्बन्धि कामगर्ने विद्यालयका कर्मचारीलाई लेखा सम्बन्धि तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।

११९. शिक्षकको कार्यक्षमता मूल्याडकन उत्कृष्ट शिक्षकलाई मापडण्ड बनाइ प्रोत्साहन गरीने छ ।

१२०. जोखिम, तथा विपतीको समय र शिक्षणप्रणाली लाइ समयसापेक्ष सञ्चालन गर्न डिजिटल पूर्वाधार विकास गर्दै सार्वजनिक शिक्षा लिने सबै बालबालिकाको लागि आवश्यक उपकरण सहित शिक्षकलाई प्रविधिमैत्रि बनाउने नीति लिन एक शिक्षक एक ल्यापटप कार्यक्रम लाई अगाडि वढाइनेछ । जसका लागी सहज तरीकाले किस्ता बन्दीमा ल्यापटप खरीद गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

१२१. छात्राहरुलाई महिनावारी हुदा कक्षा छाड्ने, विद्यालयमा अनुपस्थित हुने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्न र छात्रा उपस्थिति दर बढाउन उपमहानगरपालिकाले निशुल्क सेनेटरी प्याड वितरण कार्यलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ ।

१२२. विद्यालय हाता बाहिर वडा कार्यालय र वि.व्य.स.ले तोकेको सिमाक्षेत्र भित्र मादकपदार्थ तथा सूतीजन्य वस्तुहरु र जंकफुडको विक्रिवितरणमा पूर्णतः निषेध गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१२३. प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयमा एक विद्यालय-एक स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गरिनेछ ।

१२४. शिक्षामा पहुच पुग्न नसकेका वर्ग, समुदाय लिङ्ग र क्षेत्रलाई सम्बोधन गर्न मेयर शैक्षिक उत्थान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

१२५. Annual status of educational report (ASER) ले दिएको रिपोर्टका आधारमा सुधारका लागि एकिकृत विद्यालय शिक्षा सुधारका कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

१२६. मुलुकको आर्थिक सम्वृद्धि हुने गरी ज्ञानमा आधारित अनुसन्धानमा संलग्न नगरभित्रका प्राज्ञार्थी तथा शिक्षकहरुलाई सहयोग गरिनेछ ।

१२७. विश्वभर फैलिएको कोभिड१९को दोस्रो लहरका कारण हाल तुलसीपुरका शैक्षिक सस्थाहरु बन्द रहेको अवस्था बाट सामान्य अवस्थामा लैजानु भन्दा अगाडि तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाद्वारा पारीत गरेको वैकल्पिक सिकाइ सहजिकरण कार्यविधि २०७७अनुसार विद्यार्थीहरुको सिकाइलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१२८. कोभिड जोखिम न्यूनिकरण पश्चात सम्पूर्ण विद्यार्थी तथा शिक्षकको स्वास्थ्य परीक्षण गरी विद्यालय तथा शिक्षण सिकाइ सुरक्षित हुने वातावरणको प्रवन्ध मिलाइने । विद्यालयहरुलाई स्वास्थ्य मापदण्डको पूर्ण परिपालना गराइनेछ ।

१२९. कोभिड माहामारीले गर्दा अफ्ठेरोमा परेका सस्थागत विद्यालयहरुलाई लक्षित गरी उपमहानगरपालिकाले लिने व्यवसायिक तथा नविकरण शुल्क र घरभाडा करमा सहूलियतका लागी पहल गरिनेछ ।

स्वास्थ्य तथा पोषण

१३०. अति विपन्न परिवारलाई तुलसीपुर उपमहानगरपालिका भित्रको हस्पिटल तथा स्वास्थ्य संस्थाबाट निशुल्क उपचार गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ भने सबैलाई स्वास्थ्य विमा गर्न प्रोत्साहित गरिने छ । स्वास्थ्य विमा गर्ने परिवारलाई राजश्वमा १० प्रतिशत छुट दिइने छ । ज्येष्ठ नागरिक, सुत्केरी, बालबालिकालाई तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाभित्र एम्बुलेन्स सेवा निशुल्क र सरकारी अस्पतालमा उपचार निशुल्क गरिनेछ ।

१३१. संबिधानले निर्देश गरे अनुरूप आधारभूत तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सबै नागरिकको पहुँच बृद्धिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१३२. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाले स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याएको **१५ शैयाको तुलसीपुर मेडो अस्पताललाई ५० शैयामा स्तरोन्नती** गरि गुणस्तरीय, सर्वसुलभ र स्मार्ट उपचारात्मक तथा निदानात्मक सेवा लगायत विशिष्ट सेवाहरु संचालन गरिने छ। अस्पतालमा कोभिड जोखिमबाट बालबालिकालाई सुरक्षित गर्न बाल विशेष स्याहार युनिट स्थापना तथा संचालन गरिनेछ । यसका साथै उक्त अस्पतालमा छुट्टै संक्रामक रोग नियन्त्रण स्थापना गरिनेछ । अस्पतालमा न्यूनतम शुल्कमा उपचारको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१३३. हाल तुलसीपुर मेट्रो अस्पतालमा संचालनमा रहेको कोभिड आइसोलेसन अस्पताललाई कोभिड महामारीका विरुद्ध उच्चस्तरको सुविधाको तयारी सहित निरन्तरता दिइनेछ। कोभिड महामारीको घातक दोश्रो भेरियन्ट र सम्भावित तेश्रो भेरियन्टको संक्रमण जोखिमको रोकथाम, नियन्त्रण र निशुल्क उपचारको माध्यमबाट नागरिकको जीवनलाई सुरक्षित गरिनेछ। कोभिड संक्रमण भैसकेका ५० वर्ष माथीका नागरिकका लागि निशुल्क कोभिड फलो अप, कोभिड होम आइसोलेसन, चिकित्सा सहायता तथा अनुगमन प्याकेज लागु गरिनेछ।

१३४. राप्ती प्रादेशिक अस्पतालको विशिष्टकृत सेवा सुदृढिकरणका लागि प्रदेश सरकार र अस्पताल विकास समितिसँग सहकार्य गरिने छ।

१३५. पालिकालाई निशुल्क शल्यकृयाका माध्यमबाट १ वर्ष भित्र मोतिविन्दुमुक्तसमाजको रुपमा रुपान्तरण गरिने छ।

१३६. मातृमृत्युदर, नवजात शिशु मृत्युदर, बालमृत्युदर घटाउनका लागि सुत्केरी पोषण प्रोत्साहन भत्ताको निरन्तरता दिइने छ।

१३७. पालिकाका थप बडामा ५ शैयाको चिकित्सक सहितको उपचारात्मक सेवा विस्तार गरिने छ।

१३८. स्वास्थ्य सुचना व्यवस्थापन प्रणाली र नगरको आन्तरिक सुचना व्यवस्थापनको लागि सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा डिजीटल प्रणालीमा आधारित रिपोर्टिङ प्रणाली लागु गरिने छ।

१३९. एम्बुलेन्स सेवालार्ई अत्यावश्यक औषधी, अक्सिजन र दक्ष स्वास्थ्यकर्मी सहीतको सेवा मार्फत व्यवस्थापन गरिने छ। उपमहानगरपालिकामा सन्चालित सबै एम्बुलेन्सहरुमा जि.पी.एस. ट्र्याकिङ अनिवार्य गरिने छ। सबै स्वास्थ्य चौकीहरुमा विरामी प्रेषणका लागि एम्बुलेन्स सेवा मार्फत आपतकालीन सेवा व्यवस्थापन गरिने छ।

१४०. नगरमा प्रसुती केश तथा जेष्ठ नागरिक उपचार प्रकृत्यामा नगरभित्रको एम्बुलेन्स सेवालार्ई निशुल्क गरिनेछ।

१४१. परीवार नियोजन, सुरक्षित गर्भपतन लगाएत यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्यलाई एकिकृत सेवाको रुपमा कार्यन्वयन गर्न स्थापना गरिएको **परिवार कल्याणस्मार्ट सेवा केन्द्र** लाई निरन्तरता दिई संस्थागत विकास गरिनेछ। किशोरकिशोरीमैत्री स्वास्थ्य सेवालार्ई प्रभावकारीरुपमा संचालन गर्न किशोर किशोरी सूचना तथा मनोसंकट सहयोग केन्द्र स्थापना गरिने छ।

१४२. देशको मौलिक चिकित्सा पद्धतिको रुपमा आयुर्वेदको विकासमा जोड दिइने छ। अन्य परंपरागत, बैकल्पिक चिकित्सा प्रणालीहरु (योग, प्राकृतिक चिकित्सा, सोवा रिक्पा, होमियोपेथी, यूनानी आदी) को संरक्षण एवं व्यवस्थित विकास गर्दै लगिनेछ। प्रदेशस्तरीय आयुर्वेद अस्पताल र आयुर्वेद अध्ययन प्रतिष्ठानसंगको सहकार्यमा आयुर्वेद चिकित्सा सम्बन्धि अनुसंधान कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ। प्राकृतिक श्रोत र साधन एवं जडिबुटिहरुको समुचित प्रयोग गरि प्रतिरोधात्मक, प्रवर्धनात्मक, उपचारात्मक र पुनर्स्थापनात्मक सेवा सबै नागरिकको सहज पहुँचमा पुर्याईने छ।

१४३. नसर्ने रोग मृत्युको प्रमुख कारण बनेको, यसको नियन्त्रण ब्यक्ति र समाजको जीवनशैलीमै परिवर्तन आए पछि मात्र संभव हुने भएकोले त्यस अनुरूपको स्वास्थ्य प्रणाली विकास गर्न नसर्ने रोगहरुको उपचार तथा सचेतनालाई विद्यालय स्तरदेखि लागु गरिने छ।

१४४. जलवायु परिवर्तन तथा प्राकृतिक विपदले सृजना हुने मानवीय स्वास्थ्य समस्या समाधान गर्न विपद पुर्वतयारी र व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाइने छ। वातावरण प्रदूषणको प्रभावकारी नियन्त्रण गर्दै स्वच्छ वातावरणमा बाँच्न पाउने नागरिक अधिकारलाई सुनिश्चित गरिने छ।

१४५. स्वास्थ्यकर्मी र सेवाग्राहीबीच सुमधुर सम्बन्धको सुनिश्चितता गर्दै मुस्कान सहितको सेवालार्ई प्रत्याभुति गर्नुको साथै स्वास्थ्यकर्मिहरुले निर्वाह गर्नु पर्ने पेशाधर्मिता (आचारसंहिता) को पालनालाई सुनिश्चित गरिने छ।

१४६. दूरचिकित्सा (टेलिमेडिसिन) प्रणाली, विद्युतिय स्वास्थ्य प्रविधी एम्-हेल्थ, ई-हेल्थ र अन्य आधुनिक प्रविधीलाई अवलम्बन गरि स्वास्थ्य सेवा प्रणालीलाई सुदृढ बनाइने छ ।

१४७. मानसिक स्वास्थ्य समस्याको उपचार तथा रोकथामका लागि मनोचिकित्सक उपचार तथा परामर्श सेवालाई सुनिश्चित गर्दै उपमहानगरपालिका अन्तर्गत २ स्वास्थ्य संस्थामा मनोपरामर्श इकाइको व्यवस्थापन गरिने छ ।

१४८. ४० वर्ष उमेरमाथिका नागरिकलाई वर्षमा कम्तीमा २ पटक निशुल्क स्वास्थ्य जाँच गर्न अभिप्रेरित गर्ने र जाँच गरि सकेकालाई स्मार्ट हेल्थ कार्ड वितरण गरिने छ ।

१४९. क्यान्सर तथा अन्य रोगहरुको प्रमुख कारकको रुपमा रहेको सूती तथा सूतीजन्य पदार्थको प्रयोग तथा बेचबिखनलाई न्यूनिकरण गरिने छ । र कमीक रुपमा तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाका गाउँहरुलाई टोबाको फ्री गाउँहरु घोषणा गरिदै लगिनेछ ।

१५०. सिकलसेल एनिमीया रोगको रोकथाम तथा सामाजिक व्यवस्थापन तथा थालासेमिया रोगीहरुको उपचारका लागि कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

१५१. कोभिड १९ महामारीका कारणले स्वास्थ्य क्षेत्र, समुदाय तथा मानवहरुमा परेको मनोसामाजिक प्रभावको तहगत प्रभाव मुल्यांकन र अनुसंधान गरि पालिका, प्रदेश तथा संघीय सरकारसंग सहकार्य गरि कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

१५२. वडामा संचालित स्वास्थ्य संस्थामा सिजनल महामारी तथा गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा संचालनका लागि महामारी तथा व्यवस्थापन अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।

१५३. एकल महिला तथा जेष्ठ नागरिकका लागि स्वास्थ्य सुरक्षा विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

१५४. नीजि अस्पताल, पोलीक्लिनिक तथा स्वास्थ्य क्लिनिकको नीतिगत नियमन तथा सहकार्यको कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।

१५५. सवै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा आधारभुत ल्याव सेवा संचालन, आफ्नै औषधि भण्डारण भवन तथा खोप कोल्डचेन, अत्यावश्यक गुणस्तरिय औषधि, औजार तथा उपकरणको व्यवस्था गरिनेछ ।

१५६. विकट वस्तीमा विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिवीर तथा स्किनीड क्याम्प संचालन गरिने छ ।

१५७. विकट वस्तीमा आधारभुत आपतकालीन प्रसुति सेवा (वर्थिड सेन्टर) संचालनमा निरन्तरता दिइनेछ । साथै खोपकेन्द्र भवन निर्माण गरिनेछ ।

१५८. बहुक्षेत्रिय पोषण तथा आपतकालीन पोषण कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

१५९. आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धि अध्ययन अनुसंधानका माध्यमवाट प्राप्त नतिजामा आधारीत भै कार्यक्रम तथा योजना निर्माण गरि संचालन गरिनेछ ।

१६०. एच.आई.भी. एड्स रोगको प्रकोपदर घटाउन संबन्धित संस्था तथा जोखिम समुहसंग साभेदारीको कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१६१. स्थानीय जडिवुटीको संकलन तथा आधारभुत आयुर्वेदिक औषधि निर्माण, वितरण तथा प्रवर्धनमा प्रदेशस्तरका आयुर्वेद अस्पतालहरूसंग सहकार्य गरिनेछ ।

१६२. शारिरीक मानसिक तथा सामाजिक संकट भोगीरहेका जेष्ठ नागरिकका लागि स्वास्थ्य पुनर्लाभ केन्द्र स्थापना गरिने छ ।

१६३. समुदायमा योग प्रवर्द्धनको माध्यमवाट स्वस्थ व्यक्ति, परिवार र समुदायको निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

१६४. सबै वडामा आधारभूत वार्ड हस्पिटल निर्माण गरिनेछ ।

१६५. एच.आई.भि एड्स लगाएत मृगौला, मुटु, उच्च रक्त चाप लगाएतका दिर्घरोगी र कुनै सामाजिक सुरक्षा भत्ता वा सुविधा नपाएका व्यक्तिहरूलाई पोषण भत्ता मासिक रूपमा उपलब्ध गराइनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई

१६६. स्वच्छ खानेपानी : स्वस्थ जिन्दागानी लाई मूर्त रूप दिन खानेपानी तथा सरसफाई गुरुयोजनालाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।

१६७. एक घर, एक धारा अभियानलाई सफल पार्न नगरका सबै घरधुरीमा शुद्ध र गुणस्तरीय पिउने पानी पुऱ्याउने अभियानलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१६८. नगर क्षेत्रका खानेपानीका मुहानहरूको पहिचान, संरक्षण र व्यवस्थापन गरिनेछ ।

१६९. पानी गुणस्तर मापन प्रयोगशाला निर्माण र दक्ष जनशक्तिको व्यवस्थाको प्रक्रियालाई अगाडि वढाइनेछ ।

१७०. खानेपानी सेवाको विस्तारका लागि समुदाय, निजी क्षेत्र र सहकारीसँग सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१७१. तुलसीपुरका विभिन्न खानेपानी आयोजनाहरूको व्यवस्थापन र सञ्चालनको नियमनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१७२. सबै नगरबासीहरूलाई शुद्ध, गुणस्तरीय तथा खानेपानीमा न्यायोचित पहुँच वृद्धि गर्न संघ, प्रदेश सरकार तथा विकास साभेदारहरूसँग समन्वय गरी खानेपानी आयोजनाहरूको विस्तार गरिनेछ ।

१७३. खानेपानी अयोजनाहरूको नियमित मर्मत सम्भारका लागि साना आयोजनाहरूमा मर्मत सम्भार कोष स्थापना गरिनेछ ।

१७४. नगरका वडाहरूलाई पूर्ण सरसफाई उन्मुख वडाका रूपमा विकास गरिनेछ ।

सामाजिक समावेशीकरण :

१७५. उपमहानगरपालिकाको लैङ्गीक तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

१७६. स्रोत, साधनमा लक्षित वर्गको पहुँच र अवसर अभिवृद्धि गर्न क्षमता अभिवृद्धि, लक्षित समूहहरूको निर्णय प्रक्रिया र निर्णायक तहमा पहुँच तथा अर्थपूर्ण सहभागिता वृद्धि गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१७७. लैङ्गीक हिंशा विरुद्धका नीति नियमहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन र लैङ्गीक हिंशा विरुद्धका प्रभावकारी अभियानहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

१७८. समाजमा महिलामाथि हुने हानिकारक परम्परागत अभ्यासहरू अन्त्यका लागि अभियानहरू सञ्चालन, महिलाको कार्यबोझ घटाउने कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारीढंगले सञ्चालन गरी विपन्न र पछाडि पारिएका महिलाहरूलाई मूल प्रवाहिकरण गरिनेछ ।

१७९. लैङ्गीक तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति तर्जुमा गरी महिलाहरूको शसक्तिकरण, नेतृत्व विकास, रोजगारी सिर्जना, उद्यमशीलता प्रवर्धन लगायतका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१८०. तुलसीपुरको अभियान, छोरीलाई विशेष सम्मान अभियान अन्तर्गत स्मार्ट छोरी : बिहेबारी बिस वर्ष पारी कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै स्मार्ट छोरीहरूलाई दिईदै आएको प्रोत्साहन रकम दोब्बर गरिनेछ ।

१८१. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको बजेट प्रणालीलाई लैङ्गीक उत्तरदायी बनाइनेछ ।

१८२. लैंगिक हिंसामा परेका महिलाहरुको उपचार तथा पुनस्थापनाका लागि उपमेयर महिला सुरक्षा आवास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । पिडित, प्रभावितलाई सीप विकास तालिम, वस्तुगत सेवाको साथै आर्थिक राहत प्रदान कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१८३. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकालाई बालश्रममुक्त, सडक बालबालिका र सडक मानव मुक्त नगर स्थापना कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१८४. असहाय, अनाथ, वेवारीसे बालबालिकाहरुको संरक्षण तथा विशेष सुरक्षा प्रदान गर्न संघ, प्रदेश र गैर सरकारी क्षेत्र समेतको सहभागिता, समन्वय र सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१८५. बाल अधिकार सवैको सरोकार भन्ने नारालाई मुर्तरूप दिन बालमैत्री स्थानीय शासनलाई प्रवर्द्धन गरिने छ । जसका लागि आगामी वर्ष ५ वटा वडालाई बालमैत्री वडा घोषणा गरिने छ ।
१८६. बाल विवाह, बालश्रम, बाल दुर्व्यसन, बालहिंशा, बाल दुर्व्यवहार अन्त्य गर्न विभिन्न सचेतनामुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
१८७. अभिभावक तथा संरक्षकविहिन बालबालिकाहरुलाई उचित संरक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१८८. ज्येष्ठ नागरिकको दिनभरिको समयलाई सहज बनाउन नगरपालिका र सामुदायिक संयन्त्रणको सहकार्यमा दिवा सेवा केन्द्र संचालनलाई निरन्तरता दिइनेछ । ८४ वर्ष माथिका ज्येष्ठ नागरिकलाई वरिष्ठ ज्येष्ठ नागरिकका रूपमा र ९ सय वर्ष पुरा गरेका ज्येष्ठ नागरिकलाई अतिविशिष्ट ज्येष्ठ नागरिकका रूपमा सम्मान गर्दै थप सहूलियतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१८९. जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका व्यक्तिहरुको कानुन प्रदत्त अधिकार र सेवासुविधा प्रदान गराउन सहजिकरण गरिनेछ ।
१९०. ६० वर्ष पुगेका सबै ज्येष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका सबै व्यक्तिहरुलाई परिचयपत्र वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१९१. संघ, प्रदेश र गैरसरकारी क्षेत्र समेतको सहभागिता, समन्वय र सहकार्यमा एकल, शारीरिक तथा र मानसिक रूपमा अशक्त परिवार र संरक्षण नपाएका जेष्ठ नागरिको निशुल्क उपचार र संरक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१९२. राप्ती प्रादेशिक अस्पतालमा ज्येष्ठ नागरिक जेनेटरीक वार्ड स्थापना गर्ने ।
१९३. विभिन्न जातजातीका कला, संस्कृतीको खोज अुनसन्धानका लागि विभिन्न शैक्षिक संस्था तथा अनुसन्धान केन्द्रहरूसँग समन्वय गरिनेछ ।
१९४. दलित, जनजाति, अल्पसंख्यक र पछाडि पारिएका वर्गहरुका लागि समावेशी सहभागिता तथा आयआर्जनका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१९५. आदिवासी, जनजाती, दलित र अल्पसंख्यक समुदायले पुरातनकालदेखि गर्दै आएको पेशालाई आधुनीकीकरण, व्यवसायीकरण र प्रविधि हस्तान्तरण गर्दै उच्चमशिल बनाई संरक्षण गरिनेछ ।
१९६. सबै प्रकारका विभेद र तथाकथित छुवाछुत प्रथाको अन्त्यका लागि अभियान सञ्चालन गरिनेछ
१९७. तुलसीपुरलाई अपाङ्गमैत्री उपमहानगरको रूपमा विकास गरिनेछ । विशेष शिक्षा विद्यालय सञ्चालनका लागि प्रदेश सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ ।
१९८. नगर र वडा तहका कर्मचारीलाई सांकेतिक भाषा तालिम दिई दोभाषे सम्पर्क व्यक्ती तोकिनेछ ।

१९९. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूले प्रयोग गर्ने सहायक सामाग्री वितरण गरी पहुँचयुक्त अपाङ्गमैत्री वातावरण सृजना गरीनेछ ।

२००. अपाङ्गहरूको सिप विकास गरी रोजगार र स्वरोजगारको सिर्जना गरिनेछ ।

युवा तथा खेलकुद

२०१. स्वरोजगार कार्यक्रम मार्फत विदेश पलायन हुने युवाहरूलाई स्थानीयस्तरमै रोजगारका अवसर सिर्जना गरिनेछ ।

२०२. युवाहरूलाई उद्यमीहरूको संख्या बढाउन सिप विकास, व्यवसायमा प्रोत्साहन जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

२०३. शैक्षिक प्रमाणपत्र र परियोजना धितो राखि व्यवसाय गर्ने युवा समूह पहिचान गरि प्रत्येक वडामा युवा स्वरोजगार कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

२०४. युवाको नेतृत्व विकासका लागि नमूना युवा संसद, युवा परिचालन जस्ता विभिन्न कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै युवा उद्यमका लागी घुम्ती कोषको स्थापना गरि परिचालन गरिनेछ ।

२०५. युवा प्रतिभाको पहिचान र खोजी गरी दक्ष तथा सिपयुक्त युवाहरूलाई रोजगार सिर्जना गरिनेछ ।

२०६. युवाहरूलाई उद्यमशिलतातर्फ आकर्षित गर्न शिक्षामा युवा उद्यमशिलतालाई जोडिनेछ ।

२०७. युवा उद्यमीहरूलाई सहूलियतपूर्ण कर्जाका लागि बैंक तथा वित्तिय संस्थासँग समन्वय गरिनेछ ।

२०८. खेलकुदका पूर्वाधार तथा संरचनाहरू निर्माण गरी मेयरकप फुटबल, राष्ट्रपति रनिङ्गशील्ड प्रतियोगिता, विद्यालयभित्र अतिरिक्त क्रियाकलाप अन्तरगतका खेलकुदहरू, वडा स्तरीय प्रतियोगिताहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२०९. विषयगत खेल प्रशिक्षकहरूको व्यवस्था गरी खेलाडीहरूलाई नियमित खेल प्रशिक्षण सञ्चालन गरिनेछ ।

२१०. एक विद्यालय-एक खेल प्रशिक्षकको व्यवस्था गरी विद्यालयबाट खेलाडीहरू उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।

पूर्वाधार विकास

सडक, पुल, यातायात

२११. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाले निर्माण गरेको सडक गुरुयोजनाको कार्यान्वयनलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै लगतकट्टा गरी मात्र सडक निर्माण गरिनेछ ।

२१२. पातुखोला, ग्वारखोला रिभर रुटलाई आधार बनाएर शहरी सडक करिडोरको निर्माण गरिनेछ ।

२१३. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको सानाठूला सवारी साधनको मर्मत संभार एवं व्यवस्थापन गर्नको लागी उपमहानगरपालिकाको आफ्नै वर्कशप निर्माण, संचालन तथा व्यवस्थापन गर्न ऐन बनाई कार्यान्वयन गरिने छ ।

२१३. वातावरणमैत्री सडक निर्माण गरी तुलसीपुरलाई हरित शहरका रूपमा विकास गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२१४. नगरस्तरमा एउटा पूर्वाधार गुणस्तर मापन प्रयोगशाला स्थापना गरिनुका साथै सडकहरूको नक्सांकन र नम्बरिङ (मेट्रिक्स एड्रेसिङ सिस्टम) लागू गर्ने प्रक्रियालाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२१५. सडक दुर्घटना न्यूनिकरणका लागि व्यवस्थित पार्किङ, सडकमा जथाभावी निर्माण सामग्री तथा अन्य सामग्री राख्ने कामलाई निरुत्साहित गर्दै सचेतना कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२१६. नगर बसपार्कलाई थप आधुनिक, सुविधासम्पन्न, यात्रुमैत्री, प्रविधिमैत्री बनाई व्यवस्थित र समयानुकूल स्तरोन्नती गर्दै लगिनेछ ।

२१७. सडकमा उपभोक्ताको अपनत्व ग्रहण गराई सडक मर्मत, सम्भार र संरक्षणमा क्रियाशिल गराइनेछ ।

२१८. सडक निर्माण गर्दा बायो ईन्जिनियरिङलाई लागत इष्टिमेटमै राखी काम गरिनेछ ।

२१९. उपमहानगरपालिकाभित्रका सडकहरूको नक्सांकन र नम्बरिङ (मेट्रिक्स एड्रेसिङ सिस्टम) गरिनेछ ।

२२०. सडक सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड र उपमहानगरपालिकाको यातायात गुरुयोजनाको आधारमा चौडाइ अनुसारका पुल, कल्भर्टहरू निर्माण गरिनेछ ।

सिचाई

२२१. पानी भण्डारण क्षमता बृद्धि गरी पानीका स्रोत संरक्षण गर्दै खेतीयोग्य जमिनमा सिचाई सुविधा बिस्तार गरिनेछ । साना खोलाहरूमा हार्भेष्टिङ ड्याम तथा ग्वारखोला र पातुखोलामा हाईड्याम निर्माण गरी सिचाई सुविधाको व्यवस्था गरिनेछ ।

२२२. पहाडी क्षेत्रमा आकाशेपानी संकलन गरी सिचाई पोखरी निर्माण गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

२२३. परम्परागत पोखरीहरूको संरक्षण तथा विस्तार गरिनेछ ।

२२४. सम्भाव्यता र दिगोपनाको अध्ययन गरी भूमिगत सिचाई प्रणालीलाई व्यवस्थित र विस्तार गरिनेछ ।

२२५. प्रत्येक सिचाई आयोजनामा मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्था गरिनेछ ।

घर, आवास, भूउपयोग तथा बस्ती विकास

२२६. दाङ जिल्ला, कर्णाली तथा लुम्बिनी प्रदेशका पालिकाहरूको समन्वयमा संघ तथा प्रदेश सरकार, सहकारी, निजी क्षेत्र र समुदायको सहकार्यमा सुविधा सम्पन्न मिडिसीटी (स्मार्ट सिटी, मेडिकल कलेज, अस्पताल, पार्क) निर्माणमा सहकार्य गरिनेछ ।

२२७. निर्माण भइसकेका घरहरूलाई अनिवार्यरूपमा सूचिकृत गरिनेछ । नयाँ बन्ने घरहरूलाई नक्सापासको मापदण्ड भित्र ल्याइनेछ ।

२२८. नक्सापास नगरी घर बनाउने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ । नक्सापास नगर्ने घरघनीलाई उपमहानगरपालिकाबाट उपलब्ध गराउने सेवा सुविधा साथै विद्युत पानीको सिफारिस समेत कटौति गरिनेछ ।

२२९. घ वर्गका घरहरू तथा अस्थाई निर्माण गरीने संरचनाहरूलाई पनि न्यून दरमा नक्सा पासको दायरामा ल्याइनेछ ।

२३०. भवन नक्सा पास प्रक्रियामा विद्युतिय प्रणाली अवलम्बन गरी छिटो छरितो सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै पुराना मिसिलहरूलाई अनलाइन प्रक्रियामा अध्यावधि गरीनेछ ।

२३१. तुलसीपुर नगरक्षेत्रमा Metric Street Addressing System लागू गरीनेछ र घर नम्बर राख्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।

२४२. उपमहानगरपालिकाभित्र रहेका विपदका हिसावले जोखिम क्षेत्र पहिचान गरी वस्तीहरु स्थान्तरणका लागि House Pooling को सम्भाव्यता अध्ययन गरीनेछ ।

२४३. तुलसीपुर उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्र Landpooling का लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरी आधुनिक वस्ती स्थापनाको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरी कार्य थालनी गरिनेछ ।

२४४. सरकारी सार्वजनिक जग्गाको संरक्षणका लागि यस पालिकाभित्रका जग्गाको डिजिटल अभिलेख तयार गरिनेछ ।

२४५. आगामी आवमा जग्गाविहिन भूमिहिन सुकुम्बासीहरुलाई भूमी समस्या समाधान आयोगसँगको सहकार्यमा लालपूर्जा वितरण गरिनेछ ।

२४६. स्थानिय स्तरमा रहेका वास्तविक सुकुम्बासीको पहिचान एवम व्यवस्थापन गरि गैरसुकुम्बासीबाट अतिक्रमण गरिएको सार्वजनिक जग्गा फिर्ता गराइने छ ।

२४७. सरकारी, सार्वजनिक जग्गाको संरक्षणका लागि यस पालिकाभित्रका जग्गाको डिजिटल अभिलेख तयार गरिनेछ ।

२४८. भूमि करलाई वैज्ञानिक र प्रभावकारी बनाउनुका साथै राजश्व वृद्धिमा टेवा पुऱ्याउने कार्यक्रम ल्याइनेछ ।

सूचना तथा सञ्चार

२४९. विभिन्न नीति, योजना तथा कार्यक्रम आदिको निर्माण तथा विश्लेषणको लागि आवश्यक तथ्यांक संकलन, गणना तथा सर्वेक्षणको कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।

२५०. सबै शाखा, महाशाखा र वडाहरुका विचमा समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गरिनेछ । साथै शाखा, महाशाखा र वडाहरुबाट भएका प्रगतिलाई चौमासिक तथा वार्षिक रुपमा प्रकाशन गरिनेछ, भने पालिका तथा वडाबाट भएका राम्रा अभ्यास एवम् सिकाइहरुको दस्तावेजीकरण गरिनेछ ।

२५१. “सूचना तथा संचार : दिगो विकासको आधार” नीति लाई प्राथमिकता दिईनेछ । टेलिफोन, इन्टरनेट आदिको पहुँचलाई अभिवृद्धि गरिने छ । साथै सूचनाको हक सम्बन्धि कानुनलाई व्यवहारमा कार्यान्वयन गरिने छ । नगरपालिकाबाट हुने आर्थिक कारोवारलाई वेवसाइटमार्फत सार्वजनिक गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२५२. उपमहानगरपालिकाको कार्य प्रगति तथा गतिविधिको बारेमा वेवसाईट, सामाजिक संजाल, पत्रकार सम्मेलन, चौमासिक समिक्षा, सार्वजनिक सुनुवाई, रेडियो तथा टेलिभिजन कार्यक्रम आदिमार्फत जानकारी गराइनेछ ।

२५३. सूचना लिने-दिने कुरालाई अधिकार र कर्तव्यका रुपमा स्थापित गरि व्यक्ति, संस्था तथा निकाय आदिको क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२५४. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको सूचना एवम् विज्ञापनलाई एकद्वार प्रणाली मार्फत व्यवस्थित गरिनेछ । सञ्चार माध्यमलाई हाल दिदै आएको लोककल्याणकारी विज्ञापनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२५५. नेपाल पत्रकार महासंघसँगको सहकार्यमा पत्रकारहरुको क्षमता विकास, लेखनबृत्ती र पत्रकारिताको प्रवर्द्धन सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

२५६. खोज र अनुसन्धानमुलक पत्रकारीतालाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

२५७. रेडियो तथा टेलिभिजनबाट प्रशारित कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिईने छ ।

२५८. आमसञ्चारका माध्यमहरुको सहकार्यमा सचेतनामुलक सामग्री प्रकाशन र प्रसारणमा जोड दिइनेछ ।

२५९. सम्पादकीय नीति, मानव संशाधन नीति बनाई लागू गर्ने सञ्चार माध्यमहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

२६०. नगर स्तरमा सुविधा सम्पन्न मिडिया सेण्टर स्थापना गरिनेछ ।

२६१. सबै वडा र नगरपालिका क्षेत्र भित्र ईन्टरनेटको सेवालाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
२६२. पालिकाबाट प्रवाह हुने सेवा, वस्तु र सुविधाहरूमा सरोकारवाला नागरिकहरूको पहुँच वृद्धि गरि पालिकालाई अभूत बढि जवाफदेही र उत्तरदायी बनाउन तथा आम नागरिक र स्थानीय सरकारका विचमा दोहोरो सम्वाद स्थापित गर्न हेलो मेयर, टोल फि हटलाईन, जनतासँग मेयर आदि कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ ।
२६३. डिजिटल तुलसीपुरको रणनीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२६४. उपमहानगरपालिकाको सूचना कक्षलाई व्यवस्थित र प्रविधियुक्त बनाइनेछ ।
२६५. तुलसीपुर उप-उपमहानगरपालिकाको वार्षिक सामाजिक परिक्षण गरिनेछ ।
२६६. पालिकाबाट प्रवाह हुने सेवा प्रवाह सम्बन्धि सन्तुष्टी मापनको अध्ययन गरिने छ ।

वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

२६७. सार्वजनिक एवम् निजी सामुदायिक स्थानहरूमा फोहर कसिंगर आगो लगाउन निरुत्साहित गर्ने । वन जंगलमा लाग्ने आगो नियन्त्रणका लागि अग्नीपथ निर्माण लगाएत आगलागि नियन्त्रण गरिनेछ ।
२६८. स्थानीय समुदाय, आदिवासी, जनजातीहरूको हकहितलाई सुनिश्चित गर्ने गरी स्थानीय वननीति, कानूननिर्माण र समायानुकुल परिमार्जन गरिनेछ ।
२६९. सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह लगायतका समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन समूह, निजी तथा पारिवारीक निजी वन दर्ता, सञ्चालन र व्यवस्थापन सम्बन्धि आवश्यक कार्य गरिनेछ ।
२७०. सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह निजी तथा पारिवारीक निजीवन, धार्मिक वन समूह, कबुलियती वन समूह, मध्यवर्ती वन समूहलाई संस्थागत विकास, वन व्यवस्थापन कार्ययोजना निर्माण, परिमार्जन र कार्यान्वयनमा आवश्यक पर्ने प्राविधिक तथा अन्य सहयोग प्रदान गरिनेछ ।
२७१. वनको दीगो व्यवस्थापन सम्बन्धि स्थानीय मापदण्ड तयार गरी पालिकाभित्रका सबै वन क्षेत्रमा दीगो वन व्यवस्थापन कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
२७२. 'एक सामुदायिक वन, एक वन उद्यम' रणनीति अनुसार हरेक सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहमा वन उद्यम विकास कार्ययोजना बनाई लघु, सानो तथा मझौला प्रकारका वन उद्यमको विकास गरी हरित रोजगारी प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
२७३. पालिकास्तरमा निजी, सहकारी, समुदाय र सरकारको साभेदारीमा ठूला वन उद्यम सञ्चालन गरी काठ, दाउरा, फर्निचर, जडिबुटीजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउन आवश्यक कार्यक्रम बनाई लागु गरिनेछ ।
२७४. 'एक सामुदायिक वन एक वनउद्यान, एक पानी पोखरी' अभियान सञ्चालन गरी पर्यापर्यटनमा टेवापुग्ने काम गर्ने । जैविक विविधताको संरक्षण गरिनेछ ।
२७५. पालिकाभित्रको वनको दीगो व्यवस्थापन, वन उद्यमको विकास, जैविक विविधताको संरक्षणको लागि आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
२७६. पालिकास्तरमा स्थानीय वन व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको विकास गरी लागु गरिनेछ ।
२७७. स्थानीयस्तरमा जलवायु परिवर्तनको असर र प्रभावलाई न्युनीकरण र अनुकूलन गर्नका लागि जलवायु परिवर्तन प्रतिकार्य योजना बनाई लागु गरिनेछ ।

२७८. वनको दीगो व्यवस्थापन, संस्थागत विकास, वन उद्यमको प्रवर्द्धन, हरियाली रोजगारी सृजना, जलवायु परिवर्तन प्रतिकार्य योजना निर्माण आदीमा सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ नेपाल, पारिवारिक निजी वन संघ नेपाल लगायतका वन र पर्यावरणसँग सम्बन्धित संघ संस्थाहरूसँग समन्वय गरी कार्य गरिनेछ ।

२७९. स्थानीयस्तरमा वन्यजन्तुपालन सम्बन्धि आवश्यक कानून तर्जुमा गरी वन्यजन्तु पालन उद्यम सञ्चालन गरी स्थानीयस्तरमा हरियाली रोजगारी प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

२८०. पालिकाभित्रको जैविक विविधताको तथ्यांक संकलन गरी जैविक विविधताको दर्ता र अद्यावधिक कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

२८१. पालिकास्तरमा वनको दीगो व्यवस्थापन, वन क्षेत्रको सुशासन, वनउद्यम र व्यापार प्रवर्द्धन, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, सम्बन्धि आवश्यक जनशक्ति विकास गर्न वन विज्ञान प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने या शिक्षालयहरूलाई सञ्चालनका लागि प्रोत्साहित गरिनेछ ।

२८२. वनको दीगो व्यवस्थापन, वनउद्यम प्रवर्द्धन र अन्य वन सम्बन्धि कार्यहरूमा आवश्यकता अनुसार अन्तरपालिका समन्वयमा कार्य गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२८३. संघ र प्रदेश सरकारसंगको सहकार्यमा दीयो वन व्यवस्थापन तथा वनउद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२८४. पालिकाभित्रको भवन, कार्यालयहरूमा स्थानीय वनमा उत्पादित काठ र काठजन्य फर्निचर तथा अन्य सामग्रीको प्रयोगमा जोड दिइनेछ ।

२८५. पालिकास्तरमा वनमा आधारित वनउद्योग/उद्यम प्रवर्द्धन गर्न वन उद्योगग्रामको विकास गरिनेछ ।

२८६. सामुदायिक वन र अन्य स्थानीय वनमा डढेलो नियन्त्रणका लागि नियमितरूपमा वनको सफाई गर्ने, सार्वजनिक बाटो, वनपथ निर्माण गर्ने र आवश्यकता अनुसार कृत्रिम जलाशय तथा पानीपोखरी निर्माण गरिनेछ ।

२८६. सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहबाट संघ तथा प्रदेश सरकारले तोके बमोजिम जम्मा हुने राजश्व/शुल्क/करलाई एकद्वार प्रणाली अनुसार स्थानीय सरकारबाट उठाई स्थानीय स्तरमा वनविकास कोष स्थापना गरी वनको दीगो विकास, संस्थागत सुदृढीकरण र वनउद्यम प्रवर्द्धनमा लगानी गरिनेछ ।

२८७. वन सम्बन्धि कार्यको अनुगमन र मूल्यांकनलाई प्रभावकारी बनाउने र वन सुशासन कायम गरिनेछ ।

२८८. सडक, नदी, किनारा, सार्वजनिक स्थान र प्रत्येक निजी घरधनीले वार्षिकरूपमा कम्तीमा एक विरुवारोपण कार्यलाई प्रवर्द्धन गर्दै 'पालिका हरियाली कार्यक्रम' सञ्चालन गर्ने । यस कार्यको लागि आवश्यक पर्ने नर्सरी स्थापनागर्ने । त्यस्तो नर्सरीमाफलफुल/ पुष्पजन्य, वनजन्य, जडीबुटी र कृषिवालीजन्यविरुवाउत्पादनगर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

२८९. पालिकास्तरमा हरियाली स्वयम्सेवकको समूहतयार गरी परिचालन गरिनेछ ।

२९०. सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह लगायत वन सम्बन्धि कार्यक्रममा लैगिकतथा सामाजिक समावेशीकरणलाई अनिवार्यरूपमालागु गर्ने यस्तो भएनभएको लैगिकतथा सामाजिक लेखाजोखागर्ने र सोको प्रतिवेदन सार्वजनिक गरिनेछ ।

२९१. वन व्यवस्थापनवनउद्यम सम्बन्धि स्थानीय अभ्यास, परम्परागत ज्ञान सीपको दस्तावेजिकरण गर्ने वन सम्बन्धि अध्ययन, अनुसन्धान र प्रकाशन सम्बन्धि कार्य गरिनेछ ।

२९२. वन पैदावारको संकलन, ओसारपसार र विक्रीवितरण प्रकृत्यालाई सरल, पारदर्शी बनाउने । साथै समुह, सहकारी र निजी क्षेत्रको समन्वयमावन पैदावार विक्री केन्द्र सञ्चालन गरी वन पैदावारको बजारीकरणको सुनिश्चितता गरिनेछ ।

२९३. स्थानीय स्तरमा वनको संरक्षण व्यवस्थापन , वन उद्यमको विकास, जैविकविविधताको संरक्षण, जलवायु परिवर्तन प्रतिकार्यमाविशेष योगदान पुर्याई कार्य गर्ने समुह, संस्था र व्यक्तिहरुलाई उच्च सम्मान प्रदानगर्न पुरस्कार तथा पदकको व्यवस्था गरिनेछ ।

विपद् व्यवस्थापन

२९४. विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि नीतिगत एवं संस्थागत निर्माण तथा सुदृढिकरण कार्यलाई निरन्तरता दिईने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

२९५. विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनमा सार्वजनिक, निजि, गैरसरकारी, सहकारी संघसंस्थाहरु र समुदाय बीच साभेदारी र सहकार्य प्रवर्द्धन गरी विपद् उत्थानशिल समुदाय निर्माण गरिनेछ ।

२९६. विपद् जोखिम न्यूनिकरणका लागि विपत् पूर्व सूचना प्रणाली (मनसुन पूर्व सूचना प्रणाली) सम्बन्धी कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयनका लागि संघ,प्रदेश तथा अन्य सहयोगी संस्थाहरुसंग समन्वय गरिनेछ ।

२९७. विपद् व्यवस्थापनका लागि संस्थागत क्षमता विकास कार्यलाई अगाडि बढाईने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

२९८. विपद् पश्चातको पुननिर्माण र पुनस्थापनाको कार्य सुदृढ र सबल बनाउन नगर एवं वडागत रुपमा विपत् जोखिम नक्साङ्कन विपत् जोखिम न्यूनिकरण योजना बनाई कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

२९९. विपद् पूर्व तयारी खोज तथा उद्धार,राहत सामग्रीको पूर्व भण्डारण,वितरण र समन्वयलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।

३००. विपद् प्रतिकार्य योजना नगर, वडा, विद्यालय, टोल स्तरमा तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

३०१. विपद् तथा जोखिममा परेका महिला,वालवालिका , अपाङ्ग तथा अशक्त जेष्ठ नागरिकलाई खोज तथा उद्धार, राहत सामग्रीको वितरणमा प्रथमिकता दिईने छ ।

३०२. विपद् व्यवस्थापन कोषलाई प्रभावकारीढंगले अगाडि बढाइनेछ ।

३०३. विज्ञहरुको राय, सल्लाहमा जोखिम क्षेत्रको पहिचानगरी त्यस्तो जोखिम क्षेत्रबाट वस्तीलाई सुरक्षित स्थानान्तरण गर्न आवश्यक कार्य गरिने छ ।

३०४. विपद्बाट प्रभावित भौतिक सार्वजनिक संरचनाहरुको प्रबलिकरण गरिनेछ ।

फोहोरमैला व्यवस्थापन तथा सरसफाई

३०५. नगरको फोहोरलाई दीर्घकालीन व्यवस्थापन गर्न स्थायी ल्याण्डफिल साइटको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३०६. फोहोरलाई बर्गिकरण र प्रशोधन गरी दिगो आयआर्जनको माध्यम बनाउन आवश्यक मापदण्ड, कार्यविधि तयार गरी निजि वा सहकारी क्षेत्रसँगको सहकार्यमा कार्य गरिनेछ ।

३०७. दिशाजन्य फोहोर व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कार्य गरिनेछ । ढल निकासका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ ।

३०८. नगरक्षेत्रभित्र २० माईक्रोन भन्दा कमको प्लाष्टिक भोला प्रयोगमा निषेध गरिनेछ ।

३०९. नगरलाई Zero Waste Sytem को रूपमा विकास गरिने छ ।

३१०. टोल विकास संस्थालाई आफ्नो टोल आफै सफा राखौ अभियानमा सहभागी गराउँदै 'ग्रिन तुलसीपुर, क्लिन तुलसीपुर' लाई नगरका सबै क्षेत्रमा विस्तार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३११. बेवारिसे लाश र मरेका चौपायाहरूको तत्काल व्यवस्थापन गर्ने कामलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३१२. फोहोरमैला संकलन तथा सरसफाईमा खट्ने कर्मचारीहरूको स्वास्थ्य परिक्षण लगायत अन्य सुरक्षा मापदण्ड अपनाइनेछ ।

संस्थागत विकास तथा सुशासन

संस्थागत विकास र सुशासन

३१३. आफ्नो भवन नभएका वडा कार्यालयहरूको भवन निर्माण कार्यलाई आगामी आवमा सम्पन्न गरिनेछ ।

३१४. नगरपालिका तथा वडा कार्यालयहरू सञ्चालनका लागि आवश्यक जनशक्ती, स्रोतसाधनको उपलब्धतालाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३१५. सबै टोल विकास संस्थालाई सक्रिय र गतिशील बनाइनेछ ।

३१६. टोल विकास समितिलाई त्रैमासिक र वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन अनिवार्य रूपमा सार्वजनिक गर्ने र वडा तथा नगरका योजना नगर कार्यपालिकामा पठाउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

३१७. टोल विकास संस्थाहरूको वडा तथा नगर स्तरीय संजाल निर्माण गरी नगरको विकासमा परिचालन गरिनेछ ।

३१८. नगर भित्र शान्ति सुरक्षा कायम गर्न नगर प्रहरीलाई समयानुकूल क्षमता वृद्धि गरिने छ । नेपाल प्रहरी, प्रदेश प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी र नेपाली सेनासंग समन्वय गरी कार्य गर्ने र स्थानीय सुरक्षा समिति गठन गरि कार्य गरिनेछ ।

३१९. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको संस्थागत स्वमुल्यांकन (Local Government Institutional Self-Assessment (LISA) गरि कमजोर र सबल पक्षको पहिचान गरी कार्ययोजना निर्माण र कार्यान्वयन गरी संस्थागत सुधारलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३२०. सार्वजनिक सेवालार्इ शिघ्र, पारदर्शी, सेवाग्राहीमैत्री तथा नतिजामूलक बनाई सार्वजनिक सेवामा सबैको समान र सहज पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ । नगरपालिकाका सबै कर्मचारीको कार्यविवरण बनाई लागु गरिनेछ । सबै कर्मचारीसँग कार्यसम्पादन करार गरिनेछ र यसलाई कार्यसम्पादन मुल्यांकनको आधार बनाइनेछ ।

३२१. उपमहानगरमा सुशासन, पारदर्शिता, जवाफदेहिता अभिवृद्धिका लागि सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सामाजिक लेखापरीक्षण, लैङ्गिक लेखाजोखा तथा तेश्रो पक्षको मूल्याङ्कन लगायतका विधिको अवलम्बन गरी सुशासन प्रवर्द्धनलाई प्राथमिकतामा राखी स्थानीय सरकारका क्रियाकलापहरू पारदर्शी बनाउन सुशासन रणनीति कार्यान्वयनमा ल्याउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

यान्त्रिक व्यवस्थापन

३२२. निर्माणमा खटिने यान्त्रिक साधनहरूको चुस्त व्यवस्थापन गरी आवश्यक विकास निर्माणका काममा यन्त्रको पहुँच पुऱ्याउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३२३. आवश्यकता पहिचान गरि सवारी साधनहरू खरिद गर्ने वा भाडामा लिइ सेवा प्रवाहको कार्यलाई सहज र प्रभावकारी बनाइने छ ।
३२४. सबै यान्त्रिक साधनको पारदर्शी प्रयोग र व्यवस्थापनमा जोड दिँदै जिपिएस् प्रणाली जडान गरिनेछ । नयाँ, पुराना सबै यान्त्रिक साधनहरूलाई आवश्यक मर्मत सम्भार गरी पूर्ण तयारी अवस्थामा राखिनेछ ।
३२५. कोभिड, बाढी, पहिरो, आगलागी लगाएत विपद्बाट जोखिममा परेका नगरबासीलाई तत्काल उद्धारका लागि यान्त्रिक साधनलाई तयारी अवस्थामा राखिनेछ ।

नाप नक्सा

३२६. सरकारी सार्वजनिक जग्गाको संरक्षणका लागि यस पालिकाभित्रका जग्गाको डिजिटल अभिलेख तयार गरिनेछ ।
३२७. भूमि करलाई वैज्ञानिक र प्रभावकारी बनाउनुका साथै राजश्व वृद्धिमा टेवा पुऱ्याउने बाटोको लगतकट्टा कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
३२८. जग्गा बाभो राख्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्न स्थापित गरिने भूमि बैकलाई सवलीकरण गर्दै व्यवस्थित वस्ती विकास, खेती योग्यजग्गाको चक्लावन्दी र सामुहिक एवं सहकारी खेतीलाई प्रोत्साहित गरिने छ ।
३२९. यस पालिकाको भूउपयोग योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
३३०. यस पालिकाको जग्गा नापजाँच ऐन २०७७ कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

आर्थिक प्रशासन

३३१. वडा कार्यालय मार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता भुक्तानीका लागि आवश्यक समन्वय कायम गर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३३२. आयोजनाहरूलाई दीगो बनाई सुचारु राख्न मर्मत सम्भारका लागि भुक्तानीमा २ प्रतिशत कट्टि गरी मर्मत सम्भार कोषको स्थापना गरिनेछ ।
३३३. आर्थिक अनुशासनलाई सुदृढ बनाई सुशासनको आयामलाई प्रभावकारी बनाउन वडा कार्यालयहरूबाट गरिनुपर्ने मासिक प्रतिवेदनको कार्यलाई भुक्तानी आदेशबाट गरिने निकाशा प्रकृत्यासंग आवद्ध गरी अनिवार्य गरिनेछ साथै योजना हस्तान्तरणको विवरण प्राप्त नभै योजनाको भुक्तानी नगरिने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
३३४. ढुङ्गा, बालुवा, गिट्टी र प्राकृतिक स्रोत कानुन बमोजिम संकलन गर्ने यान्त्रिक साधनमा अनिवार्यरूपमा अनलाइन ट्र्याकिङ्ग प्रविधि जडान गरी अनुगमन गरिनेछ ।
३३५. सार्वजनिक सेवालाई शीघ्र, पारदर्शी, सेवाग्राही मैत्री तथा नतिजामूलक बनाई सार्वजनिक सेवामा सबैको समान र सहजपहुँच सुनिश्चित गरिनेछ ।
३३६. उपमहानगरपालिका (वडा कार्यालय समेत) का लेखामा कामगर्ने कर्मचारीहरूको क्षमता विकासमा गरी सार्वजनिक सेवाको गुणस्तरमा सुधार गरिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३३७. कार्यालयको अभिलेख व्यवस्थापनमा सुधार र सूचना प्रविधिको प्रयोगमा विस्तार गरी संस्थागत क्षमताको अभिवृद्धि गरिने छ ।
३३८. भूक्तानि प्रणालीलाई प्रविधिमैत्रि बनाइ बैङ्किङ्ग प्रणाली संग आवद्ध गराइने छ ।
३३९. लेखा प्रणालीलाई स्थानीयसरकार मैत्री बनाउन आवश्यक कार्यविधि र नियमहरू बनाइ कार्यपालिकामा पेश गरि स्वीकृत भए अनुसार कार्यान्वयन गरिनेछ ।

कानूनी मामिला तथा न्यायिक समिति

३४०. "विवाद समाधानमा, प्राथमिकता मेलमिलापमा" भन्ने नाराका साथ स्थानीय तहको विवाद स्थानीय तहमा नै छलफल,वार्ता आदि तवरल ,आपसी समझदारी ; मेलमिलापको विधिबाट न्यायका मान्य सिद्धान्तको अधिनमा , समाधान गरि ,रहेरउपमहानगरपालिकाको न्याय प्रणालिलाई स्वतन्त्रपहुँचयोग्य एवं विश्वसनीय ,सक्षम ,निष्पक्ष , बनाईनेछ ।

३४१. सबैवडा कार्यालयमा मेलमिलाप केन्द्र गठन गरी मेलमिलाप हुने प्रकृतिका स्थानीय विवादहरू वडास्तरमै निरुपण गर्ने कानूनी प्रावधानलाई थप प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।

३४२. तुलसीपुर उपमहानगरपालीबाट हुने न्यायिक कामकारबाहिलाई प्रविधिसंग जोडि विद्वमान मिसिलहरूलाई डिजिटलाइज गरिने छ साथै निर्णय कार्यान्वयनलाई व्यवस्थित गरिने छ ।

३४३. म्याद तामेलदारलाई घटाघटी प्रस्तावको आधारमा दर्ता गरी प्रभावकारी रूपमा परिचालना गरिने छ ।

३४४. उपमहानगरपालिकाका ऐनआदि समेटी एकिकृत किताब प्रकाशन गरिने छ । ,नियम ,नियमावली ,कार्यविधि ,

३४५. सबैवडा कार्यालयमा मेलमिलाप केन्द्र गठन गरी मेलमिलाप हुने प्रकृतिका स्थानीय विवादहरू वडास्तरमै निरुपण गर्ने कानूनी प्रावधानलाई थप प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।

३४६. न्यायीक समिति र न्यायीक प्रशासनलाई सुदृढ, उत्तरदायी, जवाफदेही र प्रभावकारी बनाइनेछ ।

३४७. न्याय सम्पादनको अभिलेख र प्रतिवेदन व्यवस्थित गरिनेछ ।

३४८. न्यायीक समितिले सम्पादन गरेका कार्यहरूको दस्तावेजीकरण गरी बाषिकरूपमा सार्वजनिक गरिनेछ ।

३४९. असहाय पिडितका लागि राहत कोषको स्थापना गरिनेछ ।

३५०. न्यायीक समिति, कर्मचारी र मेलमिलापकर्ताको क्षमता अभिवृद्धि र पुनर्ताजगी तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरण

३५१. सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरण प्रणालीलाई अनलाईन प्रणालीमा व्यवस्थित गर्न तथा सबै वडाका सचिवहरूलाई पञ्जिकरण तथा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धि सचेनामुलक अभिमुखीकरण गर्दै क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३५२. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको अनलाईन प्रणालीमा आधारित घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।

३५३. सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणालीलाई सुदृढीकरण तथा आधुनीकीरण गर्न सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैकिङ्ग प्रणालीबाट वितरण गर्ने प्रणालीलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।

३५४. सूचना व्यवस्थापन (MIS) प्रणाली मार्फत व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणाली व्यवस्थित गरी व्यक्तिगत घटना दर्ताका पुराना अभिलेखहरूलाई राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभागको निर्देशन अनुसार डिजिटलाइजेशन गरिनेछ ।

राजस्व परिचालन नीति

३५५. राजस्व प्रशासनलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

३५६. कोभिड १९ का कारण सामाजिक, आर्थिक, मानविय स्वास्थ्यमा आएको संकटले आर्थिक क्रियाकलापमा देखिएको संकुचनलाई मध्यनजर गरी तोकिएको समयावधि भित्र कर दाखिला गर्ने करदातालाई छुट सहूलियत व्यवस्था कायम गरिनेछ ।

३५७. कर प्रणालीलाई प्रगतिशिल बनाई बढी हुनेले बढी र कम हुनेले कम कर तिर्ने प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

३५८. करको दायरमा नआएका व्यक्तिहरूले २०७८ पौष मसान्त भित्र दर्ता हुन आएमा आवा २०७७-२०७८ भन्दा अगाडिको बक्यौता रकमको जरिवाना मिनाहा हुने व्यवस्था कायम गरिने छ ।

३५९. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको आर्थिक हित अभिवृद्धिको लागि लगानी प्रवर्द्धन र १५० जना भन्दा बढी रोजगारी सृजना गर्ने उद्योगहरूमा कर छुटको नीति अवलम्बन गरिने छ ।

३६०. करको दरलाई सामान्यता वृद्धि नगर्ने र करको दायरालाई थप फराकिलो पार्न विभिन्न उपाय अवलम्बन गरिनेछ ।

३६१. व्यवसायको दायरा बढाउने र बढी भन्दा बढी व्यवसायहीहरूलाई कर तिर्न प्रोत्साहन गर्न विविध कार्यक्रम सहित कर जागरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

३६२. वडा कार्यालयबाटै कर , शुल्क, दस्तुर असुल भई रहेकोमा सो कार्यलाई तथ्यांकमा आधारित गराई थप व्यवस्थित गरिनेछ । यस कार्यमा टोल विकास समिति तथा आवश्यकता अनुसार स्वयंसेवक समेत परिचालन गरिनेछ ।

३६३. आन्तरिक श्रोत साधनको प्रभावकारी परिचालन गर्न प्रगतिशील कर प्रणालीको विकास, सक्षम कर प्रशासनको निर्माण, करका दायरा बिस्तार, कानून बमोजिम तोकिएका कर राजश्व रोयल्टि, बिक्रि तथा निकासी र राजश्व चुहावट नियन्त्रणलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

३६४. कोभिड १९ को महामारीमा नगरपालिकाको प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा सहयोग गर्ने करदातालाई १० प्रतिशत कर छुटको व्यवस्था गरिनेछ ।

३६५. उपमहानगरपालिकाले असुल गर्ने घर बहाल कर क्रमशः वडाबाटै संकलन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

३६६. विषादि रासायनिक पदार्थको कारोबार, क्रसर उद्योग, ईट्टा उद्योग, सुर्तिजन्य पदार्थ, मदिराजन्यपदार्थ, प्लाष्टिकजन्य कारोबार गर्ने व्यवसायमा थप शुल्क लगाउने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३६७. अस्थायी प्रकृतिका हाटबजार, चोक, चोकमा ठेलामा गरिने फुटपाथ व्यवसाय, मुख्यबजार क्षेत्र भित्रका सडक किनारमा गरिने पार्किङ व्यवस्थापनमा निजी क्षेत्र, स्थानीय क्लव, संघ संस्थाको सहकार्यमा वडातहबाटै शुल्क संकलन र व्यवस्थापन गरिनेछ।

३६८. करहरुलाई पारदर्शी र प्रभावकारी बनाउन आवश्यकता अनुसार कार्यविधि निर्देशिका बनाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

३६९. कानून बमोजिम गठित कम्पनी, उद्योग प्रतिष्ठान वा औद्योगिक संस्थाहरूसंग कानून बमोजिमको कर र बक्यौता असुलीलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।

३७०. पर्यटन व्यवसाय, कृषि व्यवसाय तथा कृषिसंग सम्बन्धीत कार्य गर्ने व्यक्ति, समुह तथा सहकारी संस्थाहरु साथै पिछडिएको बर्ग, क्षेत्र, लिङ्ग, समुदाय र फरक क्षमता भएका मानिसहरुको सिफारिश शुल्क, दर्ता शुल्क तथा नवीकरण शुल्कमा केहि छुट गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

३७१. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाका आम नागरिकको नागरिकता प्राप्त गर्ने अधिकार सुरक्षित गर्न नागरिकता सिफारिस निशुल्क बनाइनेछ ।

३७२. आफ्नो वा संगोल परिवार ले र उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीले तुलसीपुर (एकाघरका सदस्य) उपमहानगरपालिकालाई भुक्तान गर्नु पर्ने कर शुल्क, दस्तुर समयमा भुक्तान नगरी बक्यौता कायम राखे करदातालाई तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाबाट प्रदान गरिने कुनै पनि सिफारिस सेवा सुविधा रोक्का गरिने व्यवस्था तथा कर शुल्क तिर्न प्रोत्साहित गरिनेछ । उपभोक्ता समिति वा ठेक्कापट्टामा संलग्न हुन करचुक्ता अनिवार्य गरिनेछ ।

३७३. वित्तीय श्रोत परिचालन र व्यवस्थापनमा निजी क्षेत्र र नागरिक समाजको सहभागिता र सहकार्यलाई बढाउदै लगिनेछ । सम्पूर्ण करदातालाई स्वःस्फुर्त रूपमा करको दायरामा ल्याई आफूले तिरेको करको उचित उपयोग भएको छ भन्ने अनुभूति दिलाउन प्रगती विवरण प्रकाशन गरिनेछ ।

३७४. .कर तिर्नु सम्मानित नागरिक बन्नु पनि हो भन्ने भावना जगाउन नियमित र बढी कर तिर्ने करदातालाई सम्मान गर्ने परम्परालाई अझ व्यवस्थित ढंगले अगाडि बढाईने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३७५. घर दैलोबाट कर उठाउन राजस्व परिचालन कार्यदल गठन गरिनेछ । कार्यदललाई उत्प्रेरणात्मक व्यवस्था कायम गर्न थप मौद्रिक प्रोत्साहनको व्यवस्था समेत कायम गरिने छ ।

३७६. राजस्व प्रशासनले उठाएको कर सम्बन्धमा चित्त नबुझाउने करदाताहरुले पुनरावलोकनका लागि नगर उप प्रमुख समक्ष सोझै निवदेन दिन सक्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

३७७. .तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको स्वामित्वमा भोगाधिकार रहेको र उपमहानगरपालिकाले संरक्षण र परिचालन गर्न सक्ने भवन जग्गा जमिन, बसपार्क, हाटबजार तथा अन्य भौतिक सम्पत्तिको अभिलेख अध्यावधिक गरी राजस्व आमदानी गर्ने माध्यमको रूपमा परिचालन गरिनेछ ।

३७८. उपमहानगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सर्वाजनिक जग्गाहरू तथा सरकारी निकायको जग्गामा आर्थिक विकास प्रयोजन रूपमा प्रयोग गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । □

३७९. ऐलानी जग्गाभोग चलन गरि रहेका व्यक्तिहरूलाई सार्वजनिक जग्गा तथा पूर्वाधार उपयोग सेवा शुल्कसम्झौता गरिने नीतिलेई संरचनाहरूमा उपभोग शुल्क उठाइने व्यवस्था गरिनेछ ।

३८०. दीगो र वातावरणीय संरक्षणका हिसाबले ढुंगा, गिट्टि, बालुवा माटो ग्राभेल आदि उत्खनन तथा निकासीका लागि क्षेत्र विस्तार गर्न आइ इ इ र संक्षिप्त आ इ इका लागि थप क्षेत्र पहिचान र म्याद सिद्धिन लागेका क्षेत्रको समेत आवश्यक स्थानहरूबाट आइइइइ र संक्षिप्त आइइइइ गरिनेछ ।

३८१. ढुंगा, गिट्टी, बालुवा लगायतका नदिजन्य पदार्थबाट प्राप्त भएको राजस्व मध्ये प्रभावित क्षेत्रमा प्राप्त राजस्वको १० प्रतिशत रकम सोही क्षेत्रको विकासमा परिचालन गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

३८२. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको राजस्व सुधार कार्यका लागि राजस्व सुधार कार्ययोजना)Revenue Improvement Action Plan) बनाइ लागु गरिनेछ ।

३८३. राजस्व परामर्श समितिलाई क्रियाशिल बनाउनका लागि क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

३८४. उद्योग वाणिज्य संघ, टोल विकास संस्था र अन्य व्यवसायिक संघ संस्था मार्फत घर बहाल तथा व्यवसाय कर भुक्तान भएमा सम्बन्धित उद्योग वाणिज्य संघ र संस्थालाई त्यस्तो रकमको १० प्रतिशत सम्बन्धित करदाता र संस्थागत क्षमता विकासका लागि अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।

आन्तरिक व्यवस्थापन तथा खरिद

३८५. खरिद गुरुयोजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

३८६. संघिय सरकार, प्रदेश सरकार, संघ संस्था वा व्यक्ति बाट प्राप्त भै उपमहानगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेका भवन, जग्गा, उद्यान बसपार्क आदि संरचना एवम् सम्पत्तिको यर्थात अभिलेख तयार गरी सम्पति व्यवस्थापनको कार्यलाइ निरन्तरता दिइने छ ।

३८६. आर्थिक वर्षको सुरु दुइ महिना भित्र उपमहानगरपालिकाका लागि वर्षभरका लागि आवश्यक फर्निचर, फिक्चर्स, मेशीनरी औजार र अन्य कार्यालय सामग्रीहरूको आवश्यकता पहिचान गरी चौमासिक र बार्षिक खरिद योजना तयार गरी सोहि अनुसार खरिद प्रक्रियाको कार्यलाइ अगाडि बढाइने र खरिद कार्य दरभाउ पत्र र वोलपत्र मार्फत गरीने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३८७. नगरभित्र रहेका सम्पूर्ण वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था, बिद्यालय लगाएत नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेका सम्पूर्ण संघसंस्थाको भौतिक सम्पत्तीको अवस्था र जिन्सी निरिक्षण गरी अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ ।

नगर सभासद् ज्यूहरु,

आगामी बर्षहरुको मूल कार्यभार भनेको 'समृद्ध तुलसीपुर : सबैका लागि, सँधैका लागि' भन्ने महाअभियानलाई सार्थक तुल्याउने नै हो । यसका साथै जनताको जिउधनको सुरक्षा गरी गुणस्तरीय सेवा प्रवाहका माध्यमबाट जनताको जीवनस्तरलाई उकास्नु पनि हाम्रो दायित्व हो । सडक, खानेपानी, सिचाई, विद्युत र सञ्चार नपुगेका ठाउँहरुमा यी पूर्वाधार विकासलाई प्राथमिकतामा राखि काम गरिनेछ । सुशासन सुदृढिकरण गरी जवाफदेही र जनउत्तरदायी स्थानीय सरकार निर्माण गर्ने जुन प्रयास हामीले गरेका छौं त्यसलाई आगामी दिनमा थप व्यवस्थित र सुदृढ गर्ने दायित्व पनि हामीमाभै नै छ । समग्र तुलसीपुरको विकासको आकांक्षा पूरा गर्न विगतका बर्षहरु जस्तै आगामी बर्षमा पनि हामीले हाम्रो निष्ठा, समर्पण र त्यागलाई निरन्तरता दिनेछौं ।

यस नगरसभाको अवसरमा म तुलसीपुरको विकासमा साभेदारी र सहयोग गर्ने संघ तथा प्रदेश सरकार, जनप्रतिनिधि, विकास साभेदार, संघसंस्थाहरु, नागरिक समाज, राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, पत्रकार तथा आमसञ्चार क्षेत्र, सम्पूर्ण कर्मचारी तथा नगरवासी दाजुभाई, दिदीवहिनीहरुमा धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने क्रममा सुभाब दिई महत्वपूर्ण सहयोग पुऱ्याउने सबै जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, विज्ञ, राजनीतिक दल, संघसंस्था लगाएत सबैमा हृदयदेखि धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । साथै यस नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा विगतमा भै सबैको सहयोगको अपेक्षा पनि गर्दछु ।

धन्यवाद ।